

**Nemzetközi
Kapcsolatok Doktori
Iskola**

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Rada Péter

The Rubik's Cube of Democratic Development

A Normative Model of Statebuilding

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Kiss J. László, CSc
egyetemi tanár

Budapest, 2010

Nemzetközi Tanulmányok Intézet

Nemzetközi Tanulmányok Intézet

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Rada Péter

The Rubik's Cube of Democratic Development

A Normative Model of Statebuilding

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Kiss J. László, CSc

egyetemi tanár

© Rada Péter

Tartalom

Bevezetés a hipotézisekhez.....	4
Hipotézisek és metodológia.....	7
Első hipotézis.....	9
Második hipotézis	9
Harmadik hipotézis.....	10
Eredmények	13
Első hipotézis.....	14
Második hipotézis	15
Harmadik hipotézis.....	17
Az alapvető szükségletek.....	18
Átmeneti hatóság.....	19
Megerősödő helyi szereplők	20
Fenntartható nemzeti fejlődés.....	22
Az alternatív modell összefoglalása	23
Utószó	25
Bibliográfia.....	26
Vonatkozó publikációk.....	39

Bevezetés a hipotézisekhez

Ma már nem hat újdonság erejével az a kijelentés, hogy a hidegháború után a nemzetközi kapcsolatokban alapvető változások következtek be. Az elmúlt húsz év eseményei rávilágítottak a tényre, hogy a biztonsági architektúra, amely a második világháború utáni erőviszonyokat tükrözte, és a hidegháborús bipoláris szembenállás során erősödött meg, nem képes a 21. század kihívásait kezelni. Ugyanakkor a demokratizálódó, másrészt pedig a gyengén teljesítő államok száma folyamatosan növekszik. Ezzel párhuzamosan pedig a vesztfáliai államközpontú rendszer elvesztette hitelességét köszönhetően a számos nem állami szereplőnek, amelyek teljes jogú tagjává váltak a nemzetközi politikának.

A hidegháború ideológiai antagonizmusának köszönhetően nem nyílt túl sok tér, hogy jobban megérthessük az államkudarok problematikáját. Azonban a Szovjetunió bukása után egy új helyzet állt elő. A harmadik világ államai elvesztették stratégiai szerepüket, amivel párhuzamosan a kötelezettségektől mentes hitelek és segélyek sem folyósították tovább a fejlődő országok számára. Nem meglepő módon a többé-kevésbé stabil diktatúrák belső anarchiának adták át a helyüket. Thomas Hobbes víziója valóra vált ezekben a nem működő államokban.

Az elmúlt húsz évvel kapcsolatban azonban mindenképpen meg kell jegyezni, hogy a nemzetközi kapcsolatok tudománya két alapvető változás miatt is meg kellett, hogy újuljon. Először, az 1980-as évek végének eseményei a kelet-közép európai országokban lezajlott rendszerváltásoknak köszönhetően, sokan a demokrácia végső győzelmét jósolták, és a tranzitológiai irodalom hatalmas lökést kapott. Másrészt, a New York-i terrortámadásokat követő afganisztáni beavatkozás alapvetően alakította át a nemzetközi politikával kapcsolatban berögzült elképzeléseket.

Habár számos módszer áll rendelkezésre az elméletben, hogy a nem működő államok által teremtett kihívásra válaszoljon, többségük nem hatékony. A tudatos passzivitás nem járható út. Ahogyan Robert Keohane és Joseph Nye is érvelt, a nemzeti biztonság csak az interdependens világ fényében értelmezhető. (Keohane et al 2001: 6) Habár az is igaz, hogy katonai erővel a 21. század konfliktusait nem lehet megoldani. Az igazi hatalom ma már a nemzetközi folyamatok befolyásolásából következik, és az a hidegháborús taktika, hogy egy országot a helyi szövetségesek támogatásán keresztül irányítani lehet, nem működik egy anarchikus belső felépítésű bukott államban. Robert Kaplan 1994-ben megjelentetett próféciája az anarchia eljövételéről igaznak bizonyult a nem működő államokban, és növekvő káoszt és joguralom hiányát mutatta.

A nem működő államok kiségitése, és a rend helyreállítása az egész nemzetközi közösség közös érdeke. Ma már a katonai akció integráns részét képezi egy komplex krízis-kezelési műveletnek, mivel a nem működő államok egyik fő tulajdonsága, hogy a helyi erők képtelenek fenntartani az országban a rendet és a békét, vagy igen gyakran a helyi hadsereg az erőszak legfőbb forrása. Paul Collier (Collier 2007: 125) szerint a „modern hadseregek legfőbb feladata, hogy legfőbb univerzális közjót, a békét olyan területeken is biztosítsák, amelyek egyébként potenciális rémálommá válnak”. A nem kezelt államkudarc költségei jóval nagyobbak lehetnek, mint a katonai beavatkozás költségei.

Habár az államkudarcok problémája egyidős az első központosított politikai struktúrák megjelenésével, a jelenség, amire mi utalunk leginkább csak a modern államok 19. századi megjelenése óta van jelen. Mint kifejezés, az államkudarc a hidegháború után követelt végérvényesen helyet a politikai lexikonokban. A humanitárius beavatkozások igénye folyamatosan növekedett, főleg olyan események hatására, mint amelyek Szomáliában, vagy Kambodzsában történtek az 1990-es évek elején, és amelyeket a nyugati média címlapon hozott le. Ugyanakkor az államkudarcok mint akadémiai fogalom, és mint a kutatások fókuszja elsősorban Gerald Helman és Steven Ratner cikkéhez köthető, amely 1993-ban jelent meg a Foreign Policy hasábjain. Továbbá a William Zartman 1995-ben szerkesztett tanulmánykötete szerzett helyett a témának a tudományos kutatások között.

Az államkudarcok biztonságiasítása viszont elsősorban a 2001. szeptember 11-én bekövetkezett terrortámadások hatására indult meg. A támadások megrázták a világot, de még fontosabb volt, hogy felkeltették a „stratégiai szunyókálásából” a világ, addigra egyetlen szuperhatalmát. Az események véglegesen felhívták a szakértők figyelmét az államkudarcok külső következményeire. Következésképpen 2001 után számos tanulmány igyekezett leírni a politikai döntések és az államkudarcok közötti kapcsolatot. (lásd pl. Dorff 2005) Számos elméleti szakember és politikai tanácsadó hangot adott a véleményének, hogy az államépítés lehet a megfelelő válasz a problémára. Ezzel párhuzamosan tanulmányok igyekeztek az államkudarcok közös jellemzőit feltérképezni. Azonban az igyekezet nem volt képes egy egységes és koherens definíció megalkotására.

Ha az államkudarcokkal mélyebben szeretnénk foglalkozni, alapvetően három kérdés fogalmazható meg: Miért kell foglalkozni a nem működő államokkal? Mit kell tenni, hogy csökkenteni lehessen az államkudarc negatív következményeit? Hogyan kell megtenni? A kérdésekkel párhuzamosan számos előfeltevés is lejegyezhető, amelyek ugyan nem feltétlenül segítenek megtalálni a tökéletes válaszokat, de legalább rávilágítanak a problémakör összetettségére. Fel kell ismernünk, hogy a létező definíciók és az általánosan használt terminológia felületesek, mert lineáris fejlődést feltételeznek, amely a negatív végétől (bukott állam) a pozitív végletig (Weber-i ideáltipikus állam) halad. Ugyanakkor, az államépítés kifejezés pedig normatív megállapításokra épít, mert tükrözi a kulturálisan rögzült speciális feltevéseinket a működő államról. A demokrácia nyugati normái szükségképpen átittatták az államépítésről alkotott elképzeléseinket.

Mindez érthető, hiszen a demokrácia a domináns kormányzati forma és az egyetlen univerzálisan is elfogadható berendezkedés. A meggyőződést erősítik azok az univerzális trendek, amelyek bizonyítják, hogy a demokrácia mint rendszer mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben viszonylag stabil. Jóllehet a 21. század kezdetén számos ellentétes folyamat felhívja a figyelmünket, hogy ez a típusú gondolkodás is felülvizsgálatra szorul. A demokratikus rendszer jövője attól függ, hogy a demokráciák képesek-e integrálni az új demokráciákat, illetve elmélyíteni a köztük kialakult kapcsolatokat. Egy hatékony demokrácia nem csupán egy intézményrendszer, a demokratikus normáknak a lakosság körében is általánosan elfogadottá kell válnia. Ezek a normák a demokrácia alapvető rendező elvei: szabadság, polgári és politikai jogok, joguralom, a vezetők elszámoltathatósága. Meg kell még említeni, hogy a mai demokrácia fogalom elválaszthatatlanul összekapcsolódott a liberális normákkal, mert a demokráciába vetett alapvető hit abból táplálkozik, hogy az emberek akkor élvezik a legkiterjedtebb védelmet, ha felettük egy olyan állam őrökdi, amelynek nincs abszolút hatalma. A problémát az jelenti, hogy a „demokratizálás harmadik hulláma” lelassult és a negyedik hullám lehet el sem kezdődött, továbbá a 2008-ban kibontakozott globális pénzügyi válság azzal fenyeget, hogy a demokratizálási erőfeszítések számos országban a visszajára fordulhatnak. Mindez új elméletek és magyarázatok kidolgozását teszi szükségessé.

Habár nem lehetséges egy általános stratégia megfogalmazása, hogy miként lehet egy demokratikus államot létrehozni, mégsem teljesen haszontalan egy olyan modell kialakítása, amely segít megérteni, megmagyarázni és előrejelezni az államépítéssel kapcsolatban megfogalmazódó problémákat. A disszertáció pont erre vállalkozik. A cél egy olyan modell bevezetése, amely az államépítést és a demokrácia kialakítását modellezi a Rubik kocka megoldási módszere analógiájával. Annak köszönhetően, hogy az államépítés során figyelembe veendő független változók és a kiinduló helyzetek száma gyakorlatilag végtelen, egy általánosan igaz terv leírás lehetetlen. Viszont mindez nem jelenti azt, hogy nem lehet azonosítani közös pontokat, amelyet minden államépítési beavatkozásnak el kell érnie. Az államépítés során léteznek olyan általános, a feladatokat tartalmazó listák, amelyek rövidebb és általánosan követhető szakaszokat jelentenek.

Hipotézisek és metodológia

A disszertáció módszertanát tekintve mindvégig a deduktív formális logika szabályait igyekeznek követni, mindennek az oka, hogy már meglévő elméletek újragondolására, illetve alternatív modell felvázolására törekszik az államépítéssel kapcsolatban. Hosszú ideig a gondolkodók azt vallották, hogy új ismereteket csak induktív módszerrel lehet elérni, mert a dedukció azt jelenti, hogy a kutató már a vizsgálat kezdetekor tisztában van vele, hogy milyen eredményre akar jutni, ami leszűkíti a látókörét. (Bolberitz 1998) Azonban ez esetben az egyetlen járható út az új eredmények eléréséhez mégis a dedukció, hiszen a valóság annyira komplex és összefüggő, hogy lehetetlenné tenné az államkudarccal és államépítéssel kapcsolatos kérdések megválaszolását. A kutató csupán azt fedezné fel, hogy minden mindennel összefügg. Ezért eleve meg kell határozni, hogy pontosan mi a kutatás tárgya, és minden más, a téma szempontjából lényegtelen tényezőt figyelmen kívül kell hagyni. Természetesen mindez azzal jár, hogy bizonyára el fognak veszni olyan eredmények is, amelyeket a vizsgálat az eleve kizárt változók miatt nem fog feltárni, de mégis ez az egyetlen járható út ebben az esetben.

A disszertáció erősen illeszkedik az eklektikus konstruktivista irányzathoz sorolható kutatások és tanulmányok sorába, mert igyekeznek rámutatni, hogy mindegyik korábban létező elméleti irányzatnak és feltevésnek vannak olyan elemei, amelyek megfontolandók, de mindegyikben találhatóak olyan logikai buktatók, amelyek eleve lehetetlenné teszik, hogy azokat revízió nélkül elfogadjuk. A disszertáció elsősorban arra törekszik, hogy mindegyik releváns elméletből, amelyik a nem működő államokkal kapcsolatban fogalmaz meg állításokat, kiemelje a bizonyítottan helyes tételeket, és azokat összegyűrve új értelmet adjon nekik. A disszertáció egyik legfontosabb hozzáadott értéke a nemzetközi szakirodalomban létező diskurzushoz, hogy új elméleti eredményt állít elő azzal, hogy az eddigi létező elméletek állításait összefoglaló modellt készít. A módszer a nemzetközi kapcsolatok egyes részdiszciplínáinak a kereteit is kibővíti, mert beemeli a demokratizálás tranzitológiában ismert elméletét, vagy a fejlődés-gazdaságtan tételeit az államkudarccal kapcsolatos diskurzushoz az államépítés vizsgálatán keresztül.

A disszertáció újdonságértékét a szakirodalommal való összehasonlítás során az jelenti, hogy segít jobban leírni, megérteni és előrejelzni a nem működő államokból fakadó problémákat, illetve egy alternatív megoldási javaslatot kínál. Ilyen értelemben a harmadik hipotézis fogja a legnagyobb hangsúlyt kapni, mert az nem csupán új megvilágításba helyezi az eddig is ismert tényeket, hanem új

összefüggések feltárására is törekszik. Az első kettő hipotézis igazolása megalapozza, hogy miért is van szükség alternatív államépítési modell felvázolására. A hipotézisek a formai logikai szabályai szerint önmagukban is megállnak, de természetesen nem lehet a valóságtól teljes mértékben elrugaszkodni, ezért a tartalmi kapocs közöttük éppen olyan fontos. Úgy is megfogalmazható mindez, hogy ahhoz, hogy a klasszikus logika szabályainak megfeleljenek, a tartalmi kapcsolatnak sem lehet ellentmondónak lennie.

Az alternatív modell empirikus igazolása nem is lehetett a disszertáció célja, mert a modell komplexitása, a változók, a faktorok és a dimenziók száma lehetetlenné teszik, hogy az eddig rendelkezésre álló kevés államépítési kísérletet gyakorlatban is össze lehessen hasonlítani. Tagadhatatlan módszertani okok rejtőznek a tény mögött, hogy az államépítési tapasztalatok átfogó összehasonlítására tett kísérletek miért nem vezettek eddig egy egységes modell, vagy legalább definíciók kialakulásához. A vizsgálat rendelkezésre álló esetek száma kényelmetlenül alacsony. Éppen emiatt eddig a disszertáció céljához hasonló kísérletek vagy limitálták a vizsgálat tárgyát bizonyos politikai intézményekre, politikai döntésekre, vagy földrajzilag körülhatárolható eseteket vettek alapul. Azok viszont, akik a kvantitatív elemzések hívei számos javaslatot tettek, hogyan lehetne a helyzetet megoldani, és növelni a vizsgált esetek számát, de mindezt szintén csak úgy lehet elérni, ha az államépítés bizonyos attribútumára koncentrálunk. Azaz, összességében a tényleges probléma a változók nagy száma, az esetek korlátozott előfordulása, és a komplexitás, ami az államépítés folyamat során a különböző dimenziók összefüggését mutatja.

A disszertáció elvárt eredménye, hogy egy olyan alternatív modellt mutasson be, amely az államépítés során egy elméleti mankót ad a különböző dimenziók és lépések megértéséhez és magyarázatához. A modell a további kutatásokhoz megfelelő elméleti alapot jelent, mert egy új módszertant kínál a különböző dimenziók összefüggéseinek vizsgálatához.

A disszertáció három átfogó és összetett kérdést, három hipotézis segítségével igyekszik megválaszolni. Még akkor is, ha az államkudarcok jelensége nem új, még mindig nem léteznek letisztult és általánosan elfogadott definíciók, amelyek segíteni tudnának megérteni és elemezni a hozzá kapcsolódó jelenségeket. Következésképpen az államépítésnek sem létezik egy általános modellje, amely legalább segítséget jelenthetne a döntéshozók számára. Az államkudarcokkal foglalkozó és folyamatosan növekvő szakirodalmat vizsgálva három, egymással jelentős mértékben összefüggő kérdést lehet elkülöníteni. A kapcsolatot erősíti, hogy a másodikra csak az első megválaszolásával lehet feleletet adni, és ugyanígy a harmadik csak akkor megválaszolható, ha a második is. Először, mielőtt a végkövetkeztetéseket meg tudnánk fogalmazni, meg kell értenünk és magyarázatot kell találnunk, hogy miért kell a nem működő államokkal foglalkozni. Másodsor, miután egyértelművé vált, hogy a 21. században nem járható út, ha az államkudarcokat nem kezeljük, új kérdés merül fel, hogy mit is kellene a nemzetközi közösségnek tennie. Harmadszor, nem érdekes,

hogy milyen megoldási javaslattal állunk elő elméletben, a valóság mindig más, és a végrehajtóknak letisztult képpel kell rendelkezniük, hogy a megoldást hogyan is kellene kivitelezni.

A disszertációnak az is célja, hogy a létező definíciók újragondolásával járuljon hozzá a vonatkozó nemzetközi szakirodalom fejlődéséhez. A vonatkozó rész-diszciplínák eredményeinek és kereteinek újragondolásával egy új gondolkodási séma alakítható ki. A jelen munka mégis leginkább az államkudarckat vizsgáló, már önálló tudományterület tanulmányainak a sorába illik, de számos érvelést átemel a tranzitológia, vagy a fejlődés-gazdaságtan területeiről is.

Első hipotézis

Definíció szerint az államkudarc egy humanitárius és biztonsági csapda és a nem működő államok önmaguktól nem képesek ebből a csapdából szabadulni.

Az államkudarckal kapcsolatban számos lista készült már, amely igyekezett felmérni az okokat, illetve a következményeket, amelyekből világosan kitűnik, hogy sem a humanitárius, sem pedig a biztonsági megfontolásokat nem szabad elhanyagolni. A nem működő államok belső tulajdonságaik és a kedvezőtlen külső nyomás miatt nem képesek önmaguktól fejlődni, és elkerülni a még súlyosabb következményeket. A probléma, hogy a 21. században a következmények direkt, vagy indirekt módon befolyásolják az egész nemzetközi közösség fejlődését, azaz az államkudarckok problémája semmi esetre sem másodlagos kérdés.

Azaz nem nehéz választ találni az első kérdésre. Definíció szerint a nem működő államok képtelenek szabadulni a humanitárius és biztonsági csapdából és a következmények is világosak. Ezek a következmények viszont nem csak az érintett állam számára jelentenek kihívást, hanem a környező országokra, és közvetetten minden más országra is. A hipotézis megválaszolása az államkudarckok definíciójának konceptualizálását igényli.

Második hipotézis

Az államépítés az államkudarckokra adott logikus válasz.

Átfogó államépítés nélkül a nem működő államok nem lesznek képesek kitörni a humanitárius és biztonsági csapdából, amelynek a következményeit a nemzetközi közösség is meg fogja érezni. A második hipotézis gyakorlatilag az elsőből következik, mert a tény, hogy egy nem működő állam nem

képes önmagától megszabadulni a csapdából, nem jelenti, hogy külső segítséggel sem. A nemzetközi közösségnek következképpen be kell avatkozni, hogy csökkentsé a negatív következmények hatását.

Habár az mindenki számára világos, hogy beavatkozás szükséges, annak formája mindig is vitatott volt. A vita még nyitott, hogy a nemzetközi közösség felelőssége kiterjed-e valódi beavatkozásokra, vagy a külső segélyezés a megfelelő magatartás. Természetesen, ha a nemzetközi közösség minden felelősséget át kíván vállalni a helyi szereplőktől egyfajta új-gyámság keretein belül, nem biztos, hogy a fejlődés fenntartható lesz. Éppen ezért a nemzetközi szakirodalomban egyre elfogadottabb, hogy az aranyközéput a komplex államépítés. Az államépítés magától értetődő módon összetett és többdimenziós, magában foglalja az állami intézmények megerősítését, a gazdaság helyreállítását és fejlesztését, és a társadalom reformját. Mindez közösen kell, hogy kialakítsa azt a környezetet, amely a jövőbeli fenntartható fejlődést lehetővé teszi. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy az államépítés még elméletben is ellentmondásos folyamat, és nem is áll rendelkezésre megfelelő számú gyakorlati példa sem.

Annak köszönhetően, hogy nincs egy általánosan elfogadott definíció az államépítést tekintve, a kutatók nem tudnak megegyezni abban a kérdésben, hogy mi is az államépítés végső célja: demokrácia, vagy csak egy elégséges intézményi struktúra. Mindennek oka leginkább az, hogy a szakirodalomban fellelhető javaslatok jelentős része elsősorban az államépítés egy dimenziójára koncentrál. A disszertáció előfeltevése, hogy az államépítésnek egy olyan intézményi struktúrát kell létrehoznia, ami demokratikus. A hipotézis igazolásához egy átfogó képet igyekszünk felvázolni a létező történelmi és normatív modellek segítségével, majd vázolni a szükséges dimenziókat és lépéseket, amelyekre a komplex államépítés épül.

Harmadik hipotézis

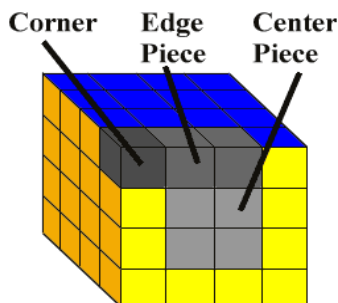
A gyakorlatban és az irodalomban megjelenő szkeptikus hangok ellenére az államépítés szükségszerűen összetett és szakaszos folyamat. Az alternatív modell segít megérteni, megmagyarázni és előrejelezni az államépítés sikerét. Mindehhez a modell a folyamatot hat dimenzió és négy fejlődési szakasz összetett rendszereként írja le.

Magától adódik a kérdés a második hipotézis után: ha tudjuk, hogy az államépítés a megfelelő válasz az államkudarokra, akkor miért lehetséges, hogy mindegyik államépítési kísérletnek más lett az eredménye? A választ a komplex modell adja meg, amivel kapcsolatban viszont a legnagyobb kihívás a független változók nagy száma, amelyek kölcsönösen befolyásolják egymást és a végeredményt. Következésképpen a disszertációnak sem lehetett a célja, hogy egy általánosan igaz és pontos tervet

írjon le. A cél inkább egy alternatív gondolkodási séma bemutatása. A modell szükségszerűen normatív és épít a területen fellelhető és felhalmozott tudásra.

A téma összetettsége miatt viszont könnyű elveszni a részletekben. Éppen ezért, hogy mindezt elkerüljük, a Rubik kocka megoldási módszertana analógiájára írjuk le az államépítés hat dimenzióját és négy szakaszát. A négy szakasz a következő: alapvető szükségletek kielégítése, átmeneti hatóság megteremtése, a helyi szereplők felemelkedése és nemzeti szintű fejlődés elérése. A dimenziók pedig a következők: biztonsági, intézményi, gazdasági, társadalmi, külső és belső. A kocka azért megfelelő analógia, mert a kockán minden oldal és a kis kockák függetlenül mozognak a többitől, miközben minden egyes változás befolyásolja az oldalakat és a kis kockák elhelyezkedését is. Más államépítési modellektől eltérően, amelyek speciális esetek vizsgálatából igyekeznek levezetni egy általános modellt, a Rubik kocka modellje segít, hogy elméletben egyszerre lehessen gondolkodni különböző esetekről minden dimenzióban.

Rubik Ernő találmánya, az 1974-es megalkotása óta meghódította a világot. Kezdetben a kockát megoldhatatlannak tartották, de ma már az Interneten számtalan megoldási algoritmus található. Az eredeti kocka, és az azóta született számtalan variáció a kocka oldalain belül kis kockákat tartalmaz, amelyeket a többitől függetlenül lehet mozgatni. A kis kockák közül vannak különleges helyzetben lévők. Először, a középső kockákon kívül, amelyeknek mindig meghatározott helye van, léteznek kockák az éleken, amelyek két oldal (dimenzió) találkozásában helyezkednek el. Másodszor, léteznek kockák, amelyek a nagy kocka csúcsain helyezkednek el, így három oldal (dimenzió) helyét jelölik ki.

A Rubik kocka felépítése. Forrás: Hardwick n.d.

A kockának nyolc csúcsa, 12 éle van, amelyek kezdeti elhelyezkedésétől is függ a megoldáshoz szükséges algoritmus. A nyolc csúcsból hetet egymástól függetlenül lehet mozgatni, de a nyolcadik függeni fog az előző hét elhelyezkedésétől, hasonlóképpen lehet eljárni az élek esetében. Egy hagyományos 3x3-as kocka esetében ez 43×10^{30} különböző variációt jelent a végső megoldásig. Ugyanakkor itt meg kell jegyezni, hogy az államépítés esetében nem egy 3x3-as, hanem egy NxN-es kockát veszünk alapul. Azaz, a kiinduló helyzetek száma végtelen, amit még matematikailag is nehéz

kezelni. Következésképpen logikus a kérdés, hogy mindezt hogyan lehetne alkalmazni az államépítés esetében? A válasz meglepően egyszerű. A permutációk száma a Rubik kocka esetén azonos az államépítés során felmerülő opciókkal. Ezzel párhuzamosan, a Rubik kocka megoldása mutatja, hogy a végeredmény mindig ugyanaz, függetlenül a kiinduló helyzettől. A modell alkalmazása segítségével lehetővé válik, hogy minden független változót és kiindulási helyzetet is figyelembe lehessen venni.

*A Rubik kocka kezdeti és végső képe.
Forrás: Hardwick n.d.*

A Rubik kocka megoldásának egyik alapszabálya, hogy a középben elhelyezkedő kockáknak végig a meghatározott helyen kell lenniük, azaz ezeket kell először megoldani. Mindez hasonló az államépítés során is, és kijelöli az első szakaszt, amely az alapvető szükségletek kielégítése. Továbbá a Rubik kocka megoldásához hasonlóan a szakaszok az államépítés során minden esetben hasonlóak, annak ellenére, hogy a kiindulási helyzet különbözött. A modell egy alternatív gondolkodási séma, ami útmutatóként szolgál, de figyelembe kell venni, hogy a modellt mindig az adott vizsgált helyzet tölti meg valóságos tartalommal.

Általános szabály, hogy léteznek közös algoritmusok, azaz jól definiálható instrukciók listája, amelyek segítenek az államépítés kivitelezésében az adott kiinduló helyzetből, meghatározott köztes állapotokon keresztül a végső eredményig. Ezen algoritmusok különlegessége, hogy stratégiát jelentenek bizonyos állapotok megváltoztatásához, miközben figyelembe veszik, hogy a korábbi eredmények miként hatnak a fejlődésre, illetve nem fordítják azokat vissza. Ezen stratégiákat számtalanszor lehet újra alkalmazni, amíg a kívánt eredményt el nem értük. A korrekciós mechanizmusoknak is épp olyan fontos szerepe kell lennie, mint az algoritmusoknak, mert előfordulhatnak szituációk, amikor az algoritmus ismétlése elrontja a korábbi eredményét.

Eredmények

A bipoláris szembenállás vége után, a gyengén teljesítő államok elveszítették nagyvonalú donorjaikat, és a Thomas Hobbes által vizionált anarchia valósággá vált ezekben az államokban. Mindez párhuzamosan zajlott, miközben a poszt-modern világban a demokrácia végső győzelmét ünnepelték. A szakadék, amely a premodern államokat elválasztotta a poszt-modern világtól következképpen folyamatosan nőtt. Az államkudarcból fakadó látens kihívások manifesztálódása csak idő kérdése volt. A New York-i terrortámadások és az afganisztáni intervenció után a nemzetközi politika egy új rendszerváltást élt meg, mert alapvetően alakultak át a nézetek a gyengén működő államokkal kapcsolatban. Habár számos megoldási javaslat létezik az államkudarok megoldására, a többségük nem hatékony. A nem működő államokban rendre van szükség, amely az egész nemzetközi közösség érdekévé vált. Ma világos, hogy az elhanyagolt államkudarc súlyosabb következményekkel jár, mint a beavatkozás esetleges nem várt költségeinek a kára. A legnagyobb probléma viszont továbbra is, hogy a nemzetközi szakirodalomban nem léteznek általánosan elfogadott definíciók, következképpen megfelelő politikai ajánlások sem.

Három kérdés körbejárásával könnyebben megérthettük az államkudarok problémakör összetettségét. Ezek a kérdések a következők voltak: Miért kell foglalkozni a nem működő államokkal? Mit kell tenni, hogy csökkenteni lehessen az államkudarc negatív következményeit? Hogyan kell megtenni? A disszertáció célja volt, hogy megválaszolja ezeket a kérdéseket, illetve az ezekből megfogalmazott hipotéziseket. Tisztában vagyunk vele, hogy az államkudarok jelensége nem új, de az elmúlt évtized felhívta a figyelmet arra, hogy mivel nem rendelkezünk egy általános fogalmi és gondolati kerettel, így nagyon nehéz egységes megoldási javaslatokat létrehozni. Éppen ezért a disszertáció azzal kívánt hozzájárulni a nemzetközi szakirodalomhoz, hogy újraalkotta a szükséges definíciókat, valamint felállított egy alternatív modellt, amely új gondolati keretet jelent az államkudarok és az államépítés megértéséhez.

Az első kérdésre nem túl bonyolult megtalálni a megfelelő választ, mert könnyen megérthető, hogy a nem működő államok nem képesek maguktól szabadulni a humanitárius és biztonsági csapdából és a nem kezelt tünet együttes beláthatatlan külső következményekkel jár. Habár a probléma a teljes nemzetközi közösséget érinti és az is világos, hogy minél gyorsabban megnyugtató megoldást kell találni, a vita még mindig nyitott, hogy a nemzetközi közösség felelőssége pontosan mire is terjed ki. Mindezek ellenére az államépítés egyre inkább elfogadott a szakirodalomban mint egyfajta

aranyközépút. Azaz a második kérdésre is megtaláltuk a választ, ami az államépítés, ami szükségszerűen összetett, átfogó és többdimenziós, mert egyszerre jelenti az állami intézmények megerősítését, a gazdaság helyreállítását és fejlesztését és társadalmi változásokat. A harmadik kérdés ezek mikéntjére vonatkozik, következésképpen ez a legnehezebben megválaszolható. A definíciók és a különböző megoldási javaslatok nagy száma miatt arról sincs megegyezés, hogy pontosan mit is kellene felépíteni. Véleményünk szerint egy működőképes és demokratikus intézményi struktúrát. A disszertáció arra törekedett, hogy egy olyan átfogó képet alkosson a különböző gyakorlati és elméleti modellekről, ami segítséget jelent az alternatív modell megalkotásához.

Első hipotézis

Az első hipotézis állítása szerint az államkudarc egy humanitárius és biztonsági csapda, amelyből az érintett államok nem képesek önmaguktól szabadulni. A válasz megtalálása elsősorban a megfelelő definíció megalkotását igényelte.

Az 1990-es évek kezdetén, a véres polgárháborúk, éhínségek és emberi jogok megsértése formájában megszorodott események különös figyelmet kaptak a nyugati médiában, ami azt is eredményezte, hogy az érdeklődés a nem működő államokra terelődött. A szakértőknek és a politikusoknak azonban hamarosan rá kellett eszmélniük, hogy sem a nemzetközi szervezetek, sem pedig a létező politikai eszközök nem képesek kezelni az államkudarcokat. Rendszerszinten igaz, hogy a demokrácia alternatíva nélkül maradt, de a nemzetközi rendszer anarchiája a rosszul teljesítő államokon belülre került, ami megakadályozza a „történelem végét”.

Ugyanakkor minden fontos nemzetközi szervezet, vezető kutatóintézet és kutatói csoport igyekezett definiálni az államkudarcokat, ami inkább az egymással versenyző nézetek számát növelte meg. A problémakör összetettsége és a megszámlálhatatlan független változó és feltétel lehetetlenné tették egy általános definíció megalkotását. Annak ellenére, hogy léteznek hasznos útmutatók a jelenség konceptualizálására, mint az Államkudarcok Munkacsoport (State Failure Task Force), a Fund For Peace, vagy a Robert Rotberg féle munkacsoport által elvégzett kutatások, még mindig szükséges, hogy a megfelelő definíciót tovább keressük. Ez az oka, hogy a témakörben megjelenő tanulmányok és tudományos munkák mindegyike a definíció leírásával kezdődik.

Jóllehet már a korai munkák is felhívták a figyelmet az államkudarcok beláthatatlan következményeire, a definíció 2001-ig elsősorban humanitárius indíttatású volt. A terrortámadások hatására viszont a tanulmányok egy újabb hulláma már a biztonságiasított államkudarc definíciót használta.

A disszertációban használt definíció is abból a felismerésből indul ki, hogy az államkudarc alapvető biztonsági problémát jelent. A definíció egyben indokot is jelent a külső beavatkozásra. Ugyanis, egy nem működő állam önmagában is nemzetközi probléma, mert a negatív következmények országhatárokat nem ismerve áttérjednek a szomszédos országokra, regionális és rosszabb esetben nemzetközi instabilitást teremtve. A szuverén államok világában a szuverenitás megvéd más állam beavatkozásától, de a „kooperatív szuverenitás” azt jelenti, hogy a szuverenitás nem feltétlenül és nem minden körülmények között az állam sajátja. A világ területe a világon élő emberek közjava, és az államok feladata, hogy az adott területen ezt a közjót megvédjék az emberek részére, illetve megvédjék magukat az embereket is. A territorialitás ebben az értelemben nem jogot, hanem kötelességet jelent a szuverén terület kontrollálására. Államkudarc akkor következik be, ha az állam nem képes gyakorolni ezt a kontrollt a terület felett, azaz nem képes kiszolgálni az embereket, ami hosszabb távon nem csak a területen élő emberek számára jelent veszélyt.

Második hipotézis

A második hipotézis azt állította, hogy az államkudarcokra az államépítés a logikus válasz. A válasz megtalálása érdekében megvizsgáltuk a különböző megoldási lehetőségeket. A „kooperatív szuverenitás” értelmében, a külső szereplők érdekeltté és felelőssé válnak, hogy a szuverén terület feletti kontrollt visszaállítsák. Az államépítés ebben az értelemben éppen ennek a kontrollnak, illetve a képességnek a megteremtését jelenti. Jóllehet az államépítéshez kapcsolódó különböző feladatok nem mindig világosak, és úgy tűnik, mintha azok esetenként folyamatosan változnának, mégis azonosítani lehet közös vonásokat, ami alapján általában lehet jellemezni a folyamatot. Általános felismerés, hogy az alternatív megoldási kísérletek, mint az állami határok újrajzolása, vagy a kormányzat nélküli területek megőrzése nem életképes megoldások a jelenleg nemzetközi rendszer keretei között. Definíció szerint a nem működő államok nem képesek, hogy saját erejükből fenntartható fejlődési pályára álljanak, ezért a nemzetközi szereplők aktív részvétele elengedhetetlenné válik. Olyan esetek, amelyek azt bizonyítanák, hogy egy ország a gyenge állami struktúra ellenére mégis fejlődni képes csak időleges kivételek. A globalizáció miatt minden állam, és ez alól a nem működő államok sem kivételek, a politikai, gazdasági és társadalmi lét minden elemére kiterjedően összekötődnek. Észben tartva, hogy egy gyenge, vagy nem működő állam nem képes a belső kihívásoknak sem megfelelni, nem valószínű, hogy az egyre növekvő nemzetközi nyomás ne roppantaná össze. Összefoglalva, mindez azt jelenti, hogy a nemzetközi beavatkozás valamilyen formája elkerülhetetlen, és tekintve, hogy a gyenge államiság egyben azt is jelenti, hogy az állam elveszítette az erőszak alkalmazásának monopóliumát az általa kontrollált szuverén területen, a nemzetközi beavatkozásnak katonai eleme is

kell, hogy legyen. Azonban azt feltételezni, hogy minden humanitárius probléma kialakulását nemzetközi beavatkozás fog követni, ma még túlzottan naiv elvárás. Azonban minden olyan eset, amely biztonsági kockázatot hordoz, bizonyára nagyobb eséllyel éri el a beavatkozáshoz szükséges elhatározás küszöbét. Emiatt különösen fontos, hogy megértsük, hogy a humanitárius és biztonsági problémák egymástól nem választhatóak el, sőt egymásból következnek.

A kihívások összetettsége és a nem világos feltételek miatt számos egymástól eltérő definíció alakult ki az államépítést tekintve. Mindezt a terminológia használatának kiforrotlansága is jól tükrözi. A folyamatot szokták jelölni nemzetépítésként, konfliktus utáni rendezésként és békeépítésként is. Minden kétséget kizáróan ezek a kifejezések szinonimák, de mind más fókuszot jelentenek. A disszertációban használt definíció szerint a békeépítés a fenntartható béke kialakulásának a feltételeit szándékozik megteremteni bizonyos intézmények felépítésén és a konfliktus kiújulásának megakadályozásán keresztül. A nemzetépítés viszont a közös identitás kialakítását jelenti. Általában igaz, hogy külső erők nem képesek nemzeteket létrehozni és a folyamat mindenképpen hosszú távú fejlődés eredménye. Emiatt, véleményünk szerint az államépítés az a kifejezés, amely segítségével leginkább jellemezni lehet azt az összetett folyamatot, amely az államkudarckok problémájára megoldást jelenthet. Kifejezés azért is helytálló, mert a probléma az állam kudarcából fakadt, azaz az államot kell helyrehozni.

Számos olyan tanulmány jelent meg (lásd Jennings 2003), amely a múltbeli államépítési tapasztalatokat analógiának igyekszik használni jelenbeli események értékelésénél. Az mindenképpen igaz, hogy a történelmi példák rámutatnak az államépítés összetettségére, de azt is észben kell tartanunk, hogy ezek a példák nem lehetnek egyszerűen másolandó tervek. Másrészt viszont elfogadható, hogy az államépítésről alkotott logikai keretek és modellek történelmi példák segítségével igyekeznek tökéletesíteni a javaslatokat. Valójában a példák szükségesek is, mert segítenek megérteni, hogy az államépítés egy olyan folyamat, amelyet látens és manifesztálódott faktorok összefüggése befolyásol. Ha a jelenlegi elméleti vitákat nézzük, akkor is jobban el tudunk igazodni a múltbeli sikeres faktorok vizsgálatával. A hidegháború után a modern államiság létezése is megkérdőjeleződött, de ma már világos, hogy az állam még jó darabig a nemzetközi politika központi eleme lesz, illetve az állam a nemzeti fejlődés végső kerete. Addig, amíg az államok feladata, hogy kontrollt gyakoroljanak a rendelkezésükre bocsátott szuverén terület felett, addig az állam kudarcra veszélyt jelent a területen élőkre, és a többi államra is.

A kérdés az államépítés során tehát nem az, hogy az államot kell-e újjá építeni, hanem az, hogy milyen államot kellene megteremteni. Ideális esetben modern nemzetállam megteremtése lenne kívánatos, de a nemzetállamok hosszú és véres háborúk után jöttek létre, ami nem lehet ma már eszköz. Ma már nehéz elképzelni, hogy vesztfáliai értelemben modern állam tudna létrejönni, mert sem egy létező nemzet nem lesz képes államot alapítani, sem pedig egy létező állam nem fog tudni

nemzetet kialakítani. Az államnélküli területek kolonizálása a 19. század során megmutatta, hogy mesterségesen létrehozott államalakulatok inkább csak konzerválták a konfliktusokat, semmint megoldották volna a nem működő államok problémáját. Következésképpen a dekolonizáció inkább csak elszabadította az állandó konfliktusokat, semmint megoldotta volna őket. Azonban a hidegháborús logika miatt, a problémákat inkább csak marginális helyi gondnak tartották, és a geostratégiai gondolkodás miatt a szőnyeg alá söpörték őket. Az 1990-es években elszaporodó pusztító események bebizonyították, hogy a problémákat soha nem oldották meg, és hogy az államkudarok csak a természetes folytatásai a dekolonizációnak. A szovjet típusú államépítési gyakorlat bizonyos szempontból hasonlított a gyarmatosításhoz, mert a saját, mesterséges identitását igyekezett rákényszeríteni az érdekszférájába került országokra. Az identitás azonban nem tudott gyökeret verni, aminek az eredményeként a Szovjetunió felbomlása után véres szecessziós mozgalmak bontakoztak ki. Németország és Japán második világháború utáni újjáépítése a kutatók által mint sikeres államépítési kísérlet emlegetett a szakirodalomban. Annak ellenére, hogy mindkét eset bizonyos szempontból segít, hogy azonosítsunk kedvező feltételeket, semmiképpen sem szolgál egy az egyben követendő példaként. Mind Németország, mind Japán fejlett és működő államok voltak a háború előtt, a társadalmuk egységes volt, az állam bukása a megsemmisítő háborús vereség következménye volt.

Érthetően a legnagyobb lökést az államépítés szakirodalmának az afganisztáni és az iraki gyakorlat elemzése adták. Az államkudarc definíciójához hasonlóan minden jelentős nemzetközi szervezet és kutatócsoport megalkotta a saját elképzelését, hogy miként kellene végrehajtani egy államépítési műveletet, ennek eredményeként születtek a különböző átfogó listák a szükséges feladatokról. Következésképpen számtalan, egymásnak gyakran ellentmondó elmélet született, ami felhívta a figyelmet, hogy szükség lenne egy átfogó, összetett új sémára, amely képes magába foglalni a különböző dimenziókat és egy keretben kezelni az államépítés szakaszait, illetve a különböző feltételeket.

Harmadik hipotézis

Az államépítés szükségszerűen szakaszos folyamat, de ugyanakkor folyamatos fejlődést is jelent a különböző dimenziókban. A harmadik hipotézis ennek igazolására egy négy szakaszt és hat dimenziót magába foglaló alternatív modell segítségével magyarázta a dimenziók és faktorok összefüggő rendszerét. A hipotézis igazolása során a legnagyobb kihívás a független változók nagy száma volt, amelyeket nagyon nehéz volt egy modellben összefoglalni, még akkor is ha figyelembe vesszük, hogy a modell végső célja nem egy dogmatikus terv megalkotása volt. A javasolt új modell szükségképpen

normatív, mert a szakterületen már létező tudásra épít, amit természetesen áthatnak a liberális demokráciáról alkotott elképzelések és az ahhoz kapcsolódó értékek. A modellnek nem volt célja, hogy a létező modelleket kritizálja, inkább arra törekedett, hogy egy új gondolkodási sémát nyújtson, felhasználva a korábbi kísérleteket és tapasztalatokat. A Rubik kocka analógiája ezt a lehetőséget teremti meg, és lehetővé válik a különböző dimenziók és szakaszok összefüggéseinek jellemzése egy kereten belül.

Az államépítés egy folyamatos, dinamikus fejlődés, különböző szakaszok, azaz fejlődési állomások érintésével. Azaz, esetleges visszaesések nem feltétlenül a folyamat sikertelenségét jelzik. A Rubik kocka segítségével felállított modell egyfajta válasz, hogy sem a szakaszos fejlődés, sem pedig a folyamatos fejlődés híveinek nincsen igazuk. A valóságban az államépítés egy olyan dinamikus folyamat, amely célját csak bizonyos szakaszok érintésével lehet elérni. A Rubik kocka analógiája egy olyan komplex séma, amelyben a szakaszok az államépítés időbeli logikáját és dinamikáját jelölik, míg a dimenziók a folyamatos fejlődést mutatják. Az államépítés egyben a hatalom tranzícióját is jelenti, amely kezdetben a külső erők kezében van, de a folyamat során a helyiek folyamatosan erősödnek.

Az alapvető szükségletek

Az államépítés első szakaszának a célja, hogy kielégítse azokat az alapvető szükségleteket, amelyeket az emberek túlélése és az ország fejlődése miatt szükségesek. Szükség van egy államra, amely legalább minimális mértékben képes arra, hogy a fejlődés eredményeit megtartsa, és azok ne csak időlegesek legyenek. Ezzel párhuzamosan a külső szereplők jelenléte rendkívül fontos, mert egy nem működő állam definíció szerint nem képes önmagától fejlődni. Az első szakasz során a felelősség elsősorban a nemzetközi szereplőkön és a nemzetközi közösségen nyugszik. A külső szereplők szemszögéből az első szakasz célja, hogy egy olyan környezetet teremtsen, amely már reményt ad arra, hogy a jövőben elhagyhassák az országot.

A Rubik kocka központi elemei. Forrás: Hardwick n.d.

Annak ellenére, hogy minden dimenzió és faktor megfelelő együttállásra van szükség, hogy azt lehessen mondani, hogy az első szakasz sikeres volt, a biztonsági, a külső és a belső dimenziók ebben a szakaszban közvetlenebb kapcsolatban vannak. A biztonság a jövőbeli fejlődés záloga, de eltérően a

létező normatív modellek állításaitól, semmiképpen sem élvez abszolút prioritást a többi dimenzióval szemben. Másrészt, ahogyan a Rubik kocka analógia is mutatja a többi dimenziót sem szabad túlhangsúlyozni. A dimenziók fejlődése kölcsönösen befolyásolja egymást. Pozitív változás egy dimenzióban hasonló eredményt indukál a többi dimenzióban, míg egy negatív eredmény negatívan befolyásolja a többi dimenzió fejlődését.

A biztonságot csak akkor lehet fenntartani, ha a helyi képesség létezik, vagy, ha a hiányosságokat a nemzetközi szereplők képesek kiegészíteni. A belső képességek, azaz a dimenzió ugyanakkor függ az intézményi, gazdasági és társadalmi dimenzióktól, vagyis ezek a dimenziók áttételesen befolyásolják, hogy mennyi külső erőre van szükség, és végső soron a biztonsági dimenzió fejlődését is meghatározzák.

Az első szakasz csak az első lépése az államépítésnek és a mérhető siker-indikátora következésképpen nem a tartós béke, vagy a tökéletesen működő állam. Az első szakasz célja, hogy megteremtődjenek a jövőbeli fenntartható fejlődés feltételei és mind a hat dimenzióval párhuzamosan és folyamatosan fejlődnie kell. A szakasz során a külső erők még talán nagyobb erőfeszítéseket tesznek, mert a végső felelőse a fejlődésnek, köszönhetően, hogy az állam nem képes kontrollálni a szuverén területét, a nemzetközi közösség. Ennek ellenére a helyi szereplőknek is fontos szerepük van, és nekik is meg kell tenni a megfelelő erőfeszítéseket. Az első időszak csak egy szakasza a fejlődésnek és a cél a folyamatosság, azaz a helyi szereplőknek folyamatosan egyre nagyobb felelősséget kell tudniuk vállalni a saját fejlődésük alakításában.

Átmeneti hatóság

A szakaszos fejlődés logikája alapján, a második szakasznak hozzá kell járulnia az első eredményeihez. Miután a fejlődés alapjait minden dimenzióban lefektették, a külső szereplőknek fel kell készítenie a helyieket a hatalom folyamatos tranzíciójára. A végső felelősség még mindig a külső szereplőkön nyugszik, de nagy figyelmet kell szentelni annak, hogy ez a hatalom nem tarthat hosszú ideig, és a helyi szereplőknek nem szabad a gyámsági struktúrában szocializálódniuk. A szakasz célja ezért a megfelelő helyi szereplők megtalálása és kijelölése, a Rubik kocka analógiája alapján mindez azt jelenti, hogy meg kell találni azokat a kis kockákat, amelyek a széleken, azaz dimenziók határán helyezkednek el.

A szélek elhelyezkedése a Rubik kockán. Forrás: Hardwick n.d.

Nem az a fontos, hogy a helyi szereplők tökéletes teljesítményt nyújtsanak, hanem, hogy legalább részesei legyenek a folyamatnak, érdekeltté kell őket tenni, hogy kockázatot vállaljanak a fejlődés miatt. A szakasz legfőbb célja, hogy a konfliktus újraeledését el lehessen kerülni. Továbbá szükséges a joguralom megerősítése egy erős átmeneti hatóság felállításával segítségével, az alapvető közjavakat a központi hatóságnak képesnek kell lennie biztosítani, és a csoportok közötti ellentétek csökkentését is meg kell tervezni. Mindezt úgy kell elérni, hogy a külső és belső erőfeszítések, azaz egyfajta újgyámság és a belső átmeneti kormány erőfeszítései összhangba és egyensúlyba kerüljenek. Az átmeneti hatóságnak semmi esetre sem szabad megmaradnia egy külső szereplők által működtetett, nem koherens intézmények gyűjteményeként.

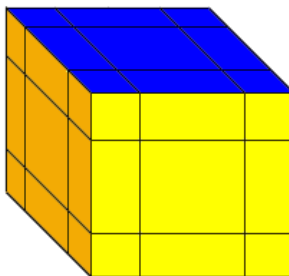
Az első szakaszhoz hasonlóan bizonyos dimenziók közvetlenebb kapcsolatban állnak egymással. A biztonsági, a külső és az intézményi dimenziók, ha lehet még szinkronizáltabb fejlődést igényelnek. Hasonlóképpen a gazdasági, a társadalmi és a belső dimenziók is közeli kapcsolatban vannak. Ezek a csoportosítások könnyen megérthetőek, ha arra gondolunk, hogy a szakasz legfontosabb célja, hogy elkerüljük a fegyveres konfliktus újbóli kialakulását, miközben a helyi szereplőknek kell a fejlődés motorjává válnia. A külső szereplőknek a jelenléte azonban még mindig kulcs a jövőbeli fejlődéshez, mert még mindig ők a biztonság záloga, és az átmeneti intézmények formáját is elsősorban a külső szereplők alakítják ki. A helyi szereplők pedig abban az esetben válhatnak a fejlődés szerves irányítójává, ha a gazdaság és a társadalom fejlődése egy olyan helyzetet teremt, amelyben a fejlődés sikerének „profitja” magasabb, mint a motiváció a konfliktus újbóli kirobbantására.

A háború megnyerése még nem jelent automatikusan békét. A helyi szereplőknek a fejlődés érdekében a külső erővel közösen kell megtenni a szükséges erőfeszítéseket, még akkor is, ha mindez lelassítja a folyamatot és időlegesen a minőség rovására megy. A szakasz csak akkor lehet sikeres, ha az eredeti konfliktus okai megszűntek, vagy az okok gyengébb motivációt jelentenek, mint a fejlődés. A külső szereplők nem lehetnek jelen örökre, hogy a biztonságot garantálják. A siker mutatója e szakasz során a helyi szereplők megnövekedett képessége, hogy a jövőben a fejlődés terhét viselni tudják.

Megerősödő helyi szereplők

Az államépítés harmadik szakasza egy olyan környezetben kezdődik, ahol a külső szereplők már megteremtették az alapot arra, hogy a helyi aktorok képesek legyenek a hatalom súlyát és felelősségét fokozatosan átvenni. Ezért a legfontosabb célja a szakasznak, hogy a helyi szereplők érezzék is a súlyát és felelősségét a fejlődés kívánalmainak. Továbbá cél, hogy a kialakított környezet megfelelő legyen arra, hogy a helyi szereplők folytathassák a fejlődést, anélkül, hogy a jövőben a külső szereplőknek jelentős mértékben be kelljen avatkozniuk a belső folyamatokba. Ha a Rubik kocka

megoldási módszertanát vesszük újra alapul, a szakasz végén egy olyan állapotot kell elérni, amikor az $N \times N$ -es kockát 3×3 -as kockaként lehet megoldani, ami jóval rövidebb és egyszerűbb algoritmust jelent.

A Rubik kocka megfelelő összeállítása a szakasz végén. Forrás: Hardwick n.d.

A legfontosabb cél minden dimenzióban, hogy a helyi szereplők növekvő mértékben tulajdonosai legyenek a fejlődés eredményeinek. Ezt jelenti a biztonsági dimenzióban, hogy a helyi részvételen keresztül az biztonsági szektor intézményeinek legitimitása növekedni fog, miközben mindez az egész intézményrendszert megerősíti. Az intézményi dimenzióban viszont az jelenti a kihívást, hogy a külső-belső hatalommegosztás keretében hogyan kaphatnak a helyiek minél erősebb szerepet a fejlődésben. Hasonlóképpen a gazdasági dimenzióban a helyi kezdeményezéseknek fokozatosan több teret kell adni, még akkor is, ha a külső szereplők által működtetett folyamat hatékonyabb lenne. A társadalmi dimenzió esetében nem szabad megelégedni azzal, ha a társadalmi ellenségeskedést kontrollálni lehet, hanem fejleszteni kell a civil társadalmat is. A civil társadalom a kulcs, hogy a társadalom minden, addig alulreprezentált csoportja is képviselve legyen a fejlődés folyamatában és a politikai döntésekben. Azonban a külső és belső szereplők közötti viszony még mindig összetett, mert amíg a külső szereplőknek immár a belső problémák helyett a regionális kihívások kezelésében kell segíteniük, addig a helyieknek elsősorban a belső problémák megoldására kellene koncentrálniuk. Mindez azért is fontos, mert a helyi társadalom csak akkor fogja legitimnek elfogadni az államépítési műveletet, ha a helyi szereplők meghatározóak a folyamat során. A külső szereplőknek pedig a hatalom transzfer praktikusán azt is jelenti, hogy tervezhetnek a kivonulással.

Technikai szempontból a hatalom átadásának folyamat azt is jelenti, hogy esély van a kormányzás hatékonyságának növelésére, mert a döntéseket helyiek segítségével a megfelelő helyi szinten hozzák meg, ahol a vonatkozó tudás és tapasztalat a legmegfelelőbb. A kormányzás minősége és hatékonysága ugyanakkor nem csak az intézményi és belső dimenziókban fontos, mert a társadalom bevonása a fejlődésbe és a kollektív érdekek kiszolgálása egyaránt fontos mindenhol. Azaz a „jó kormányzás” itt azt jelenti, hogy a helyiek is részt vesznek a döntéshozatali folyamatokban. A külső intézményépítés korlátai már korábban is ismertek voltak, de téves lenne azt feltételezni, hogy a helyiek képesek minden problémát megoldani, ugyanis a társadalmi törésvonalak továbbra is jelen lesznek. A kulcs megtalálni a külső és belső hatalomtulajdonlás megfelelő egyensúlyát, de a szakasz során a nagyobb

felelősséget már a helyeiknek kell viselniük. Összefoglalva a cél nem az, hogy kikapcsoljuk a külső jelenlétet és felelősséget, hanem hogy a helyi szereplők képesek legyen elviselni a rájuk nehezedő nyomást, és önállóan képesek legyenek folytatni az államépítést.

Fenntartható nemzeti fejlődés

Az utolsó szakasz során a demokratikus struktúráknak minden dimenzióban dominánssá kell válniuk. A demokrácia továbbá a dimenziók egymáshoz fűződő kapcsolatában is megfigyelhető kell, hogy legyen. A kapcsolat logikája, hogy ebben a szakaszban egyik dimenzió sem kötődik erősebben egy másikhoz, és egyik dimenzió sem fontosabb. Habár azt gondolhatnánk, hogy az intézményi dimenzió nagy hangsúlyt kell, hogy kapjon, mivel a demokratikus struktúrák kialakulásának alapvetően intézményi jellemzői vannak. Ebben az esetben azonban ugyanabba a hibába esnénk, mint a legtöbb feltételes segélyprogram, vagy például a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank feltételekhez kötött programjai, amelyek az intézményrendszer befolyásolásától és átalakításától azt várják, hogy az állami működés minden dimenzióját képesek átalakítani. Ebből a szempontból is, a Rubik kockát analógiaként használó modellnek a legnagyobb előnye, hogy több dimenzió egymásra hatását képes vizsgálni egy modell keretein belül. Hasonlóképpen a modell segít megérteni, hogy egy dimenzió, bármilyen összetett is legyen csupán, egy szelete az államépítés teljes komplexitásának.

A Rubik kocka felépítése az utolsó szakasz előtt. Forrás: Hardwick n.d.

Az utolsó szakasz célja, hogy annyira megerősítse az államot, hogy az a későbbiekben képes legyen fenntartani a fejlődés eredményeit a saját maga által generált erőforrások segítségével. A kihívást ebben az esetben az jelenti, hogy már a szakasz kezdete előtt is úgy tűnhet, hogy a helyzet megérett a külföldi szereplők távozására, viszont mint korábban említettük, elképzelhetőek időleges visszaesések, ami miatt a külföldi erőknek is marad szerepük. A Rubik kocka analógiája mutatja, hogy a fejlődés nem statikus és nem is lineáris, ezért nem meglepő, hogy az állam dinamikus fejlődése nem mindig pozitív irányba halad. Az utolsó szakaszban kell megteremtteni azokat a mechanizmusokat, amelyek automatikusan segítenek korrigálni az esetleges visszaeséseket, azaz a cél nem az utópikus, tökéletesen működő állam megteremtése. A biztonsági dimenzióban, az utolsó szakasz során konszolidálni kell a

helyi képességeket, hogy a külföldi katonai jelenlét megszüntethető legyen. Az állam biztonsági szektorának képesnek kell lennie, hogy önmagában kezelje a kihívásokat. Az intézményi, gazdasági és társadalmi dimenziók fejlődése mind ezen képesség kialakulásához és megerősödéséhez járul hozzá. Részvételi demokrácia, kiegyenlített gazdasági fejlődés, erős társadalom, amely biztosítja, hogy az emberek a köztük lévő különbségek ellenére együtt éljenek, mind a siker mutatói ezen szakasz során. A belső dimenziót tekintve az államnak, a helyi szereplőknek képesnek kell lenniük a fejlődés irányítására, miközben a globalizálódó világ újabb külső kihívásokkal állítja szembe az államot. Összefoglalva a szakasz célja, hogy egy olyan állam jöjjön létre, amely a belső erőforrásokat felhasználva képes arra, hogy megfelelően használja ki az összefonódott nemzetközi hálózatok nyújtotta lehetőségeket, és megoldja a felmerülő problémákat.

Természetesen, mivel a kiinduló helyzet egy nem működő állam volt, a cél nem lehet egy fejlett állam kialakítása. Az államépítés már sikeresnek mondható, ha az állam képes lesz fenntartható módon kontrollálni a szuverén területét és ezzel megszüntetni a nemzetközi közösség felé jelentett fenyegetést.

Az alternatív modell összefoglalása

Az államépítés szükségszerűen több, mint a szűken értelmezett állami funkciók felépítése és működtetése. Az általunk használt fogalmak, és az elméletek, amelyekre az államépítés „tudománya” és gyakorlata épít egyaránt az „észak-atlanti dizájn centerben” születtek, azaz egy olyan államot kell építeni, ami nem csupán effektív, hanem, amelyik legitim is, vagyis egy demokratikusan működő struktúrát kell létrehozni. Az államépítés összességében annak a környezetnek a kialakítását jelenti, amelyik teret enged a „jó állami intézmények” megerősödésének, azáltal, hogy fenntartja az intézmények legitimitása és hatékonysága között kialakult érzékeny egyensúlyt. Végző soron, az államépítés eredményeként az államnak képesnek kell lennie, hogy mind az intézményeit, mind pedig a környezetet befolyásolni tudja.

A disszertáció rávilágított, hogy az államépítés egyszerre takar szakaszos és folyamatos fejlődést, azaz az államépítés egy folyamatos fejlődés bizonyos szakaszok érintésével. A folyamat dinamikus és nem lineáris, ezért az időlegesen előforduló visszaesések nem jelentik az államépítés kudarcát. A demokratikus fejlődés nemzetközi szakirodalmában éles vita folyik arról, hogy a fejlődés milyen szakaszból áll, illetve milyen előfeltételei vannak a demokrácia kialakulásának. A Rubik kocka megoldási módszertanára épülő alternatív modell egyszerre cáfolja, hogy a demokratikus fejlődés csak szakaszos, vagy csak folyamatos lenne, mindez pedig magyarázat arra is, hogy az egyes államépítési kísérletek miért vezettek annyira különböző eredményekhez. A szakaszok, a dimenziók és a változók minden helyzetben különböző konstellációja különösen megnehezítették a modell megalkotását, amely képes megérteni, magyarázni és előrejelezni az államépítési művelettel kapcsolatban felmerülő

problémákat. A Rubik kocka analógiája sem egy általánosan működő kőbe vésett modell, hanem egy gondolkodási séma, amely anélkül, hogy kritizálná a korábbi modelleket, arra törekedett, hogy egy modell keretein belül kezelje az államépítés dinamikus folyamatában a különböző szakaszokat, dimenziókat és a köztük lévő kapcsolatokat.

A szakaszok a folyamat időbeli logikáját tükrözik, és nem írják elő egyik dimenzió prioritását sem, mert mindegyik dimenzió párhuzamosan és folyamatosan fejlődik. Az államépítés ebből a szempontból egy folyamatos fejlődést jelöl, amely bizonyos szakaszok érintésével jut el a nem működő államtól az öfenntartó, hatékony és független biztonsági, intézményi, gazdasági, társadalmi, belső kormányzati és külső feltételeket is magába foglaló struktúráig. A folyamat egyben a hatalom tranzícióját jelenti a külső erőktől a helyi szereplők felelősségének növekedése felé, mialatt a kihívást az jelenti, hogy megtaláljuk a megfelelő egyensúlyt a helyi szereplők legitimitása és a külső szereplők hatékonysága között.

Az államépítés szakaszai a hatalom transzformáció időbeli logikáját tükrözik. Az első szakasz során a jövőbeli fejlődés záloga az állam azon képességén múlik, hogy képes-e beszüntetni az erőszakot. Mindez csak akkor lehetséges, ha az alapvető szükségleteket kielégítették. Az első szakasz során egy olyan környezetet kell teremteni, amely biztosítja a későbbi fejlődés alapját. A második szakasz során a külső szereplőknek még mindig nagyobb szerepük van a biztonság és stabilitás fenntartásában, amely ekkor még törékeny, de a helyi szereplőknek is meg kell már jelenniük. Minden átmeneti időszak sajátja, hogy bizonyos visszaesések tapasztalhatóak, amelyet viszont kontrollálni kell. A harmadik szakasz során a külső szereplőknek még mindig jelen kell lenniük, de a helyiek részvétele már kikerülhetetlen. A helyiek részvétele nélkül a fejlődés nem lesz fenntartható és a külső erők könnyedén beleragadhatnak egy bukott fejlődési pálya támogatásában. Segélyeket biztosítani a helyi gazdaság fejlődése számára nem elég, mert az államnak képessé kell válnia, hogy önmaga is előállítson bevételeket. Az utolsó szakasz során a cél, hogy az állam képes legyen fenntartani a koherens és összetett rendszerét a különböző dimenzióknak. A külső szereplőknek törekedniük kell, hogy részvételüket minimálisra csökkentsék, habár a külső dimenzió nem vesztett fontosságából, de a 21. század által generált kihívásoknak az államnak önmagától is meg kell tudnia felelni.

A modell legnagyobb erénye, hogy képes leírni a különböző dimenziók fejlődését és kölcsönös kapcsolatát a szakaszok során. Eltérően a létező normatív modellektől, amelyek igen gyakran egyetlen dimenzió fontosságát hangsúlyozzák, a Rubik kocka analógiájára épülő modell mind a hat dimenzió, a biztonsági, az intézményi, a gazdasági, a társadalmi, a belső és a külső, folyamatos és párhuzamos fejlődését magában foglalja. Különböző országok esetében a kiinduló helyzet eltér, és a dimenziók közötti kapcsolat sem ugyanolyan a különböző szakaszok során. Következésképpen lehetetlen egy minden helyzetben működő feladatlista összeállítása, viszont az alternatív modell segítségével rá lehet világítani a szakaszok során felmerülő problémákra, amelyeket figyelembe kell venni az államépítés

során. A dimenziók a különböző faktorokat foglalják magukba, és alapvetően befolyásolják az államépítés végső sikerét. Azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a dimenziók között elsősorban csak elméletben lehet határvonalat húzni, mert azok egymásba csúsznak, és a gyakorlatban nehezen különböztethetőek meg a határon elhelyezkedő faktorok.

Utószó

A disszertáció arra a meggyőződésre épült, hogy minden az államkudarccal és államépítéssel foglalkozó elmélet és modell tartalmaz olyan elemeket, amelyeket gondos vizsgálat után be lehet építeni egy alternatív modellbe. Következésképpen a disszertáció legfontosabb hozzáadott értéke az volt, hogy a létező elméletekből, mint tranzitológia, fejlődés gazdaságtan, vagy általános politika elmélet, építkezve egy közös elméleti sémát teremtett. A séma egyben egy alternatív modell, amely segít megérteni, magyarázni és előrejelezni az államkudarccal és az államépítéssel kapcsolatos problémákat.

Azonban a modell empirikus igazolása nem lehetett célja a disszertációnak, mert annak komplexitása, és a valós esetek alacsony száma miatt ez lehetetlen lett volna a rendelkezésre álló formai keretek között. Éppen ezért a modell alapja kell, hogy legyen későbbi kutatásoknak, mert eszközt nyújt arra, hogy vizsgáljuk az államépítés sikerét, és megbecsüljük bizonyos faktorok és dimenziók befolyását a teljes folyamatra. A Rubik kocka analógiáját használó modell abban tér el a korábbi normatív modellektől, hogy nem hangsúlyozza túl egyetlen dimenzió fontosságát sem, mert a dimenziók dinamikus kapcsolatban állnak egymással a fejlődés során.

A modell nem egy tökéletes „masterplan” a fejlődés elősegítésére és az államépítés kivitelezésére, hanem egy elmélet és gondolati mankó a későbbi kutatásokhoz. A legfőbb célja a disszertációnak az volt, hogy újraalkosson elképzeléseket és formálja a gondolkodást az államkudarccal és az államépítéssel kapcsolatban.

Bibliográfia

- Acemoglu, Daron and James Robinson, 2008. The Role of Institutions in Growth and Development. *Commission on Growth and Development. Working Papers, No 10*. URL: http://www.growthcommission.org/storage/cgdev/documents/gc-wp-010_web.pdf (Accessed: January 22, 2009)
- Acharya, Amitav, 2007. State Sovereignty After 9/11: Disorganized Hypocrisy. *Political Studies*, 55, pp 274-296
- Ackerman, Susan, 2004. Establishing the Rule of Law. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. *When States Fail: Causes and Consequences*. Princeton: Princeton University Press, pp 182-221
- Adamson, Fiona B., 2006. Crossing Borders: International Migration and National Security. *International Security*, 31(1), pp 165-199
- Addison, Tony and S. Mansoob Murshed, 2003. Debt Relief and Civil War. *Journal of Peace Research*, 40(2), pp 159-176
- Addison, Tony and S. Mansoob Murshed, 2005. Financing Reconstruction. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 211-222
- Andreas, Peter, 2003. Redrawing the Lines: Borders and Security in the 21st Century. *International Security*, 28(2), pp 78-111
- Andrelini, Sanam Naraghi and Camille Pampell Conaway, 2002. Security Sector Reform. In: Oakley, Robert B., Michael J. Dziedzic and Eliot M. Goldberg (eds.), 1998. *Policing the New World Disorder, Peace Operations and Public Security*. Washington, DC: National Defense University Press, pp 31-40
- Ardant, Gabriel, 1975. Financial Policy and Economic Infrastructure of Modern States and Nations. In: Tilly, Charles (ed.), 1975. *The Formation of National States in Western Europe*. Princeton: Princeton University Press, pp 164-242
- Aspinall, Edward, 2007. The Construction of Grievance. *Journal of Conflict Resolution*, 51(6), pp 950-972
- Bagaric, Mirko, Morss, John R., 2005. Transforming Humanitarian Intervention from an Expedient Accident to a Categorical Imperative. *Brook. Journal of International Law*, 30(2), pp 421-452
- Baker, Pauline H., 2007. Fixing Failed States: The New Security Agenda. *The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations*, p 85
- Bali, Ash Ü., 2005. Justice Under Occupation. *The Yale Journal of International Law*, 30(347), pp 431-472.
- Ball, Nicole, 2007. Democratic Governance and the Security Sector in Conflict Affected Countries. In: Brinkerhoff, Derick W. (ed.), 2007. *Governance in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge, pp 85-112
- Barnett, Michael N. 1997. The UN Security Council, Indifference, and the Genocide in Rwanda. *Cultural Anthropology*, 12(4), pp 551-78.
- Bates, Robert H. and Eliana La Ferrera, 2001. Political Competition in Weak States. *Economics and Politics*, 13(2), pp 159-184
- Beissinger, Mark R., 2008. A New Look at Ethnicity and Democratization. *Journal of Democracy*, 19(3), pp 85-98
- Bellamy, Alex and Paul D. Williams, 2009a. The West and the Contemporary Peace Operations. *Journal of Peace Research*, 46(1), pp 39-57
- Bellamy, Alex J., 2009b. *Responsibility to Protect*. Cambridge: Polity Press
- Belloni, Roberto, 2008. Rethinking “Nation-Building”: the Contradictions of the Neo-Wilsonian Approach to Democracy Promotion. *The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations*, pp 97-110

- Berger, Mark T. and Douglas A. Borer, 2007. The Long War: Insurgency, Counter-Insurgency and Collapsing States. *Third World Quarterly*, 28(2), pp 197-215
- Bernard, Cheryl, Seth G. Jones, Olga Oliker, 2008. *Women and Nation-building*. Santa Monica, CA : RAND
- Beuningen, Car Van, 2007. Democracy and Development. *Development*, 50(1), pp 50-55
- Bhawani, Razi and Dan Miodownik, 2008. Ethnic Polarization, Ethnic Salience and Civil War. *Journal of Conflict Resolution*, 53(1), pp 30-49
- Binnendijk, Hans and Stuart E. Johnson, 2004. *Transforming for Stabilization and Reconstruction Operations*, Washington: National Defense University
- Binningsbo, Helga Malmin, 2005. *Consociational Democracy and Post-Conflict Peace*. URL: <http://www.statsvitenskap.uio.no/konferanser/nfkis/cr/Binningsbo.pdf> (Accessed: November 24, 2005)
- Bjornlund, Eric, Glen Cowan and William Gallery, 2007. Election Systems and Political Parties in Post-Conflict and Fragile States. In: Brinkerhoff, Derick W. (ed.), 2007. *Governance in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge, pp 64-84
- Boas, Morten and Kathleen N. Jennings, 2005. Insecurity and Development: the Rhetoric of the "Failed States". *The European Journal of Development Research*, 17(3), pp 385-399
- Bogaards, Matthijs, 1998. The favourable factors for consociational democracy: A review. *European Journal of Political Research*, 33, pp 475-496
- Boix, Charles, 2008. Economic Roots of Civil Wars and Revolutions in the Contemporary World. *World Politics*, 60, pp 390-437
- Bolberitz Pál, 1998. *Bevezetés a logikába*. Budapest: JEL Kiadó
- Boucher, Alex J. and William J. Durch, 2007. Mapping and Fighting Corruption in War Torn States. *Stimson Center Report* 61, URL: http://www.stimson.org/fopo/pdf/Mapping_and_Fighting_Corruption_in_War-Torn_States.pdf (Accessed: January 23, 2009)
- Bounce, Valerie J. and Sharon L. Wolduk, 2006. Favorable Conditions and Electoral Revolutions. *Journal of Democracy*, 17(4), pp 2-15
- Brinkerhoff, Derick W., 2007. Governance Challenges in Fragile States. In: Brinkerhoff, Derick W. (ed.), 2007. *Governance in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge, pp 1-22
- Brown, Archie, 2001. From Democratization to Guided Democracy. *Journal of Democracy*, 12(4), pp 2-8
- Buzan, Barry, 1991. *Peoples, States and Fears*. London: Harvester.
- Call, Charles T. and Susan E. Cook, 2003. On Democratization and Statebuilding. *Global Governance*, 9(2), 233-246
- Call, Charles T. and William Stanley, 2002. In: Stedman, Stephen John, Donald Rotschild and Elizabeth M. Cousens, (eds.), 2002. *Ending Civil Wars. Implementation of Peace Agreements*. London: Lynne Rienner, pp 303-325
- Call, Charles T., 2008a. Building States to Build Peace? In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. *Building States to Build Peace*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 365-388
- Call, Charles T., 2008b. Ending Wars, Building States. In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. *Building States to Build Peace*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 1-22
- Call, Charles T., 2008c. The Fallacy of Failed States. *Third World Quarterly*, 29(8), 1491-1507
- Caplan, Richard, 2004. International Authority and State Building. *Global Governance*, 10, pp 53-65
- Carothers, Thomas, 2002a. Reply to My Critics. *Journal of Democracy*, 13(3), pp 33-39
- Carothers, Thomas, 2002b. The End of Transition Paradigm, *Journal of Democracy*, 13(1), pp 2-18
- Carothers, Thomas, 2006. *Confronting the Weakest Link*. Washington, DC: Carnegie Endowment
- Carothers, Thomas, 2009. Democracy Assistance: Political vs. Developmental. *Journal of Democracy*, 20(1), pp 5-29

- Carson, Jayne A., 2003. *Nation-Building, The American Way*. URL: <http://stinet.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA415059&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> (Accessed: October 25, 2005)
- Chanaa, Jane, 2002. Security Sector Reform: Issues, Challenges and Prospects. *Adelphi Paper* 344
- Chauvet, Lisa and Paul Collier, 2008. What are the Preconditions for Turnarounds in Failing States? *Conflict Management and Peace Science*, 25, pp 332-348
- Cheng, Christine and Dominik Zaum, 2008. *Corruption and Post-conflict Statebuilding*. CUNY, URL: <http://www.statesandsecurity.org/pdfs/Zaum.pdf> (Accessed: January 23, 2009)
- Chesterman, Simon, 2004. *You, the People. The United Nations, Transitional Administration and State-Building*. New York: Oxford University Press
- Chesterman, Simon, 2005. Rough Justice: Establishing the Rule of Law in Post-Conflict Territories. *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, 20(1), pp 69-98.
- Chesterman, Simon, 2007. Ownership in Theory and Practice: Transfer of Authority in UN Statebuilding Operations. *Journal of Interventions and Statebuilding*, 1(1), pp 3-27
- Clark, Gregory, 2007. *A Farewell to Alms. A Brief Economic History of the World*. Princeton, NJ: Princeton University Press
- Collier, Paul, 2007. *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries are Failing and What Can Be Done About It*. New York: Oxford University Press
- Collier, Paul, 2008a. *Growth Strategies for Africa*. URL: <http://www.growthcommission.org/storage/cgdev/documents/ThemesPapers/Paper%20Collier.pdf> (Accessed: January 23, 2009)
- Collier, Paul, 2008b. Post-conflict Economic Policy. In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. *Building States to Build Peace*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 103-118
- Collier, Paul, Anke Hoeffler and Dominic Rohner, 2006. Beyond Greed and Grievance. *CSAE WPS*, 2006(10), URL: <http://www.csa.ox.ac.uk/workingpapers/pdfs/2006-10text.pdf> (Accessed: November 12, 2008)
- Collier, Paul, Anke Hoeffler and Hans Söderbom, 2008. Post-Conflict Risks. *Journal of Peace Research*, (45)4, pp 461-478
- Collier, Paul, Hoeffler, Anke 1998. On Economic Causes of Civil War. *Oxford Economic Papers*, 50, pp 563-573. URL: <http://www.worldbank.org/research/conflict/papers/cw-cause.pdf> (Accessed: January 24, 2006)
- Collier, Paul, Hoeffler, Anke 2001. Greed and Grievance in Civil War. URL: http://www.worldbank.org/research/conflict/papers/greedgrievance_23oct.pdf (Accessed: January 23, 2006)
- Cooper, Robert, 2003. *The Breaking of Nations: Order and Chaos in the Twenty-first Century*. New York: Atlantic Monthly Press
- Craven, Matthew, 2002. Humanitarianism and the Quest for Smarter Sanctions. *European Journal of International Law*, 13(1), pp 43-61.
- Crocker, Chester A., 2003. Engaging the Failed States. *Foreign Affairs*, 82(5), pp 32-44.
- CSIS and the Association of the US Army, 2002. *Post-Conflict Reconstruction Task Framework*. Washington DC URL: <http://www.csis.org/media/csis/pubs/framework.pdf> (Accessed: April 11, 2008)
- Cutler, A. Claire, 2001. Critical Reflections on the Westphalian Assumptions of International Law and Organization. *Review of International Studies*, 27(2), pp 133-50
- Dahl, Robert, 1998. *On Democracy*. New Haven: Yale University Press
- Dahl, Robert, 2005. What Political Institutions Does Large Scale Democracy Require? *Political Science Quarterly*, 120 (2), pp 187-198
- De Mesquita, Ethan Bueno, 2005. The Quality of Terror. *American Journal of Political Science*, 49(3), pp 515-30.
- Debiel, Tobias and Axel Klein, 2002. *Fragile Peace: State Failure, Violence and Development in Crisis Regions*. Zed Books: New York

- Dempsey, Gary, 2001. *The Folly of Nation-Building in Afghanistan*. URL: <http://www.cato.org/dailys/10-17-01.html> (Accessed: October 21, 2005)
- Diamond, Larry and Leonardo Morlino, 2005. Introduction. In: Diamond, Larry and Leonardo Morlino (eds.) 2005. *Assessing the Quality of Democracy*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp IX-XLI
- Diamond, Larry, 2002. Thinking About Hybrid Regimes. *Journal of Democracy*, 13(2), pp 21-35
- Diamond, Larry, 2008a. *Renewing Global Democratic Progress*. SAIS, Johns Hopkins University, Washington DC, December 5, 2008
- Diamond, Larry, 2008b. The Rule of Law vs. the Big Man. *Journal of Democracy*, 19(2), pp 138-150
- Diamond, Larry, 2008c. *The Spirit of Democracy*. New York: Times Books
- Djankov, Simeon, Jose G. Mentalvo and Marta Reynal-Querol, 2006. Does Foreign Aid Help? *Cato Journal*, 26(1), pp 1-29
- Dobbin, James, Seth G. Jones, Keith Crane, Bethcole Degrasse, 2007. *The Beginners' Guide to Nation-Building*. Santa Monica, CA: RAND Corporation
- Dobbins, James, McGinn, John G., 2004. *America's Role in Nation Building from Gemany to Iraq*. Rand Publication. URL: <http://www.rand.org/publications/MR/MR1753/> (Accessed: January 21, 2006)
- Dobbins, James, McGinn, John G., 2005. *The UN's Role in Nation Building from Congo to Iraq*. Rand Publication. URL: <http://www.rand.org/publications/MR/MR1833/> (Accessed: January 12, 2006)
- Dobbins, James, Seth G. Jones, Keith Crane, Christopher S. Chivis, Andrew Rodin, F. Stephen Larrabee, Nora Busahel, Brooke K. Stearns, Benjamin W. Goldsmith, 2008. *Europe's Role in Nation-Building: From the Balkans to the Congo*. Santa Monica, CA: RAND Corporation
- Dogu, Wondem Asres, 2005. Reforming Education. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 129-145
- Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones, 2007. Building and Sustaining a Contemporary Democratic State. In: Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones (eds.), 2007. *The Construction of Democracy: Lessons from Practice and Research*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 3-19
- Donini, Antonioni, 1995. Beyond Neutrality. *World Affairs*, Summer, pp 32-45.
- Dorff, Robert H., 2004. *State Failure and Responding to It*. URL: <http://www.isanet.org/noarchive/dorff.html> (Accessed: October 5, 2005)
- Dorff, Robert H., 2005. Failed States after 9/11. *International Studies Perspectives*, 6(1), pp 20-34.
- Dorussen, Han, 2005. Governance, Development and State-building. *The European Journal of Development Research*, 17(3), pp 411-422
- Doyle, Michael and Nicholas Sambanis, 2006. *Making War and Building Peace*. Princeton: Princeton University Press
- Doyle, Michael, 1986. Liberalism and World Politics. *American Political Science Review*, 80(4), pp. 1151-1169.
- Doyle, Micheal W., Johnstone, Ian, Orr, Robert C., 1997. *Keeping the Peace*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dunn, John, 2005. *Democracy*. New York: Atlantic Monthly Press
- Dunn, Kevin C., 2009. Sons of the Soil and Contemporary State-Making. *Third World Quarterly*, 30(1), pp 113-127
- Dupont, Benoit, 2006. Power Struggles in the Field of Security: Implications for Democratic Transformation. In: Wood, Jennifer and Benoit Dupont (eds.), 2006. *Democracy, Society and the Governance of Security*. Cambridge: Cambridge University Press, pp 86-110
- Easterly, William, 2006. *The White Man's Burden: Why the West's Efforts to Aid the Rest Have Done So Much Ill and So Little Good?* New York, NY: Penguin Press
- Eckert, Army, 2001. The Non-Intervention Principle and Internatioanl Humanitarian Interventions. *International Legal Theory*, 7(1), pp 49-58.

- Ekiert, Grzegorz and Anna Gryzmala-Busse, 2007. Strengthening Prularism and Public Participation in New Democracies. In: Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones (eds.), 2007. *The Construction of Democracy: Lessons from Practice and Research*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 20-44
- Elsthain, Jean Bethke, 2002. Just War and Humanitarian Intervention. *American U. International Law Review*, 17(1), pp 1-25.
- Englebert, Pierre and Dennis M. Tull, 2008. Post-Conflict Reconstruction in Africa. *International Security*, 32(4), pp 106-139
- Etzioni, Amitai, 2004. A Self-Restrained Approach to Nation-Building by Foreign Powers. *International Affairs*, 80(1), pp 1-17.
- Etzioni, Amitai, 2007. *Security First*. New Haven: Yale University Press
- European Centre For Minority Issues. 2005. Contemporary Study Project About Complex Power Sharing, 2005. URL: http://www.ecmi.de/cps/about_approaches.html (Accessed: November 12, 2005)
- Evans, Gareth, 1998. Ensuring Peace. In: Bruce, Robert, Dando, Malcolm, Woodhouse, Tom, (eds.), *Peacekeeping and Peacemaking*. London: Macmillan.
- Evans, Tony, 2001. If Democracy, then Human Rights? *Third World Quarterly*, 22(4), pp 623-642
- Falk, Richard, 2004. Legality to Legitimacy. *Harvard International Review*, URL: <http://hir.harvard.edu/articles/index.html?id=1215> (Accessed: October 21, 2005)
- Fearon, James D. and David D. Laitin, 2004. Neotrusteeship and the Problem of Weak States. *International Security*, 28(4), pp 5-43
- Feil, Scott, 2004. Laying the Foundation. In: Orr, Robert C. (ed.), 2004. *Winning the Peace: An American Strategy for Post-Conflict Reconstruction*. Washington, DC: CSIS, pp 39-57
- Finer, Samuel E., 1975. State- and Nation-Building in Europe: The Role of the Military. In: Tilly, Charles (ed.), 1975. *The Formation of National States in Western Europe*. Princeton: Princeton University Press, pp 84-163
- Fish, M. Steven, 2006. Stronger Legislatures, Stronger Democracies. *Journal of Democracy*, 17(1), pp 5-20
- Fish, Steven M. and Robin S. Brooks, 2004. Does Diversity Hurt Democracy? *Journal of Democracy*, 15(1), pp 154-169
- Flournoy, Michele and Michael Pan, 2004. Dealing with Demons. Enhancing Justice and Reconciliation. In: Robert C. Orr (ed.), 2004. *Winning the Peace: An American Strategy for Post-conflict Reconstruction*, pp 89-102
- Forrest, Joshua B., 2007. Subnationalism and Post-Conflict Governance. In: Brinkerhoff, Derick W. (ed.), 2007. *Governance in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge, pp 226-240
- Fukuyama, Francis, 2004. *State-Building. Governance and World Order in the 21st Century*. New York: Cornell University Press.
- Fukuyama, Francis, 2007. Liberalism vs. State-building. *Journal of Democracy*, 18(3), pp 10-13
- Gambari, Ibrahim A., 1995. The Role of Foreign Intervention in African Reconstruction. In: Zartman, I. William, ed., *Collapsed State*. London: Lynne Rienner. pp 221-33.
- Ghani, Ashraf and Claire Lockhart, 2008. *Fixing Failed States. A Framework for Rebuilding a Fractured World*. New York: Oxford University Press
- Gilpin, Robert, 2001. Understanding Global Political Economy. Princeton, NJ: Princeton University Press*
- Gleditsch, Kristian Skrede, Idean Salchyan and Kenneth Schultz, 2008. Fighting at Home, Fighting Abroad. *Journal of Conflict Resolution*, 52(4), 479-506
- Goldstone, Jack A., 2008. Pathways to State Failure. *Conflict, Management and Peace Science*, 25(4), pp 285-296
- Gordon, Ruth, 1997. Saving Failed States. *American U. Journal of International Law and Policy*, 12(6), pp 903-73.

- Goschulak, Glenn, 2003. Soviet and Post-Soviet Challenges to the Study of Nation and State-Building. *Ethnicities*, 3(4), pp 491-507
- Grant, Thomas D., 2004. Partition of Failed States. *Ind. Journal of Global Legal Studies*, 11, pp 51-82.
- Grey, Robert D., 1997. The Impact of External Factors on the Future of Democracy in the FSU and Eastern Europe. In: Grey, Robert D. (ed.), 1997. *Democratic Theory and Post-Communist Change*. New Jersey: Prentice Hall, pp 248-266
- Grzymala, Anna, 2002. Reconceptualization the State: Lessons from Post-Communism. *Politics & Society*, 30(4), pp 529-554.
- Gurr, Robert Ted, 1994. Peoples Against States. *International Studies Quarterly*, 38(3), pp 347-77.
- Gvosdev, Nikolas, Takeyh, Ray, 2002. Do Terrorist Networks Need a Home? *The Washington Quarterly*, 25(3), pp 97-108.
- Haken, Nate, 2006. *Economic Reform in Weak States: When Good Governance Goes Bad*. Washington, DC: The Fund for Peace, URL: http://www.fundforpeace.org/publications/reports/haken_governance_reform.pdf (Accessed: January 23, 2009)
- Hardwick, Chris, n.d., Solving the Rubik's Revenge. URL: <http://www.speedcubing.com/chris/4-solution.html> (Accessed: January 12, 2010)
- Hartzell, Caroline and Matthew Hoddie, 2003. Institutionalizing Peace: Power Sharing and Post-civil War Conflict Management. *American Journal of Political Science*, 47(2), pp 318-332
- Held, David, 2006. *Models of Democracy*. Stanford: Stanford University Press
- Helman, Gerald B. and Steven R. Ratner, 1993. Saving Failed States. *Foreign Policy*, issue 89, pp 3-18
- Henderson, Errol A., 2002. *Democracy and War*. London: Lynne Rienner
- Herbst, Jeffrey, 1996-97. Responding to State Failure in Africa. *International Security*, 21(3), pp 120-44.
- Herrero, Jose Luis, 2005. Building State Institutions. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 43-58
- Hobsbawn, E. J., 1997. *A nacionalizmus kétszáz éve*. Budapest: Maecenas
- Hoffman, Mark, 2002. *Peace and Conflict Impact Assessment Methodology*. Berghof Research Center. URL: <http://www.berghof-handbook.net/> (Accessed: February 8, 2009)
- Hohe, Tanja, 2005. Developing Local Governance. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 59-72
- Horowitz, Donald L., 2002. Constitutional Design. In: Reynolds, Andrew, ed., 2002. *The Architecture of Democracy*. New York: Oxford University Press. pp 15-36.
- Hudson, Valerie M., Mary Caprioli, Bonnie Ballif-Spanvill, Rose McDermott and Chad F. Emmett, 2008. The Heart of the Matter. *International Security*, 33(3), pp 7-45
- Humphreys, Macartan and Jeremy M. Weinstein, 2007. Demobilization and Reintegration. *Journal of Conflict Resolution*, 51(4), pp 531-567
- Hurrell, Andrew, 2002. International Order after September 11. *International Relations*, 16(2), pp 185-204.
- Hyman, Gerald, 2002. Tilting at Straw Men. *Journal of Democracy*, 13(3), pp 26-33
- Ikpe, Elka, 2007. Challenging the Discourse on Failed States. *Conflict, Security and Development*, 7(1), pp 85-124
- In Larger Freedom, Report of the Secretary General, 2005, URL: <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/270/78/PDF/N0527078.pdf?OpenElement> (Accessed: January 21, 2009)
- Inglehart, Ronald, 2009. How Developments Lead to Democracy? *Foreign Affairs*, March/April
- Iqbal, Zaryab and Harvey Starr, 2008. Bad Neighbors: Failed States and their Consequences. *Conflict Management and Peace Science*, 25, pp 315-331

- Janos, Andrew C., 2001. From Eastern Empire to Western Hegemony. *East European Politics and Societies*, 15 (2), pp 221-249
- Jennings, Ray Salvatore, 2003. The Road Ahead. *USIP. Peaceworks*. URL: <http://www.usip.org/pubs/PeaceWorks/pwks49.pdf> (Accessed: October 24, 2005)
- Jensen, Erik G., 2008. Justice and the Rule of Law. In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. *Building States to Build Peace*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 119-142
- Johnson, Carter, 2008. Partitioning to Peace. *International Security*, 32(4), pp 140-170
- Joseph Richards and Alexandra Gillies, 2008. Aid, Transformation and Growth in Africa. In: Joseph, Richard and Alexandra Gillies (eds.), 2008. *Smart Aid for African Development*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 255-271
- Junne, Gerd and Willemijn Verkoren , 2005a. Challenges of Post-conflict Development. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 1-18
- Junne, Gerd and Willemijn Verkoren , 2005b. Seeking the Best Way Forward. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 223-250
- Kaldor, Mary, 1999. *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Cambridge: Polity Press.
- Kaldor, Mary, 2003. *Global Civil Society*. Cambridge: Polity Press.
- Kalywas, Stathis N., 2006. *The Logic of Violence in Civil War*. New York, NY: Cambridge University Press
- Kamphnis, Bertine, 2005. Economic Policy for Building Peace. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 185-210
- Kang, Seonjon and James Meernik, 2004. Determinants of Post-conflict Economic Assistance. *Journal of Peace Research*, 41(2), pp 149-166
- Kaplan, Robert D., 1994. The Coming Anarchy. *The Atlantic Online*, February. URL: <http://www.theatlantic.com/politics/foreign/anarchy.htm> (Accessed: October 12, 2005)
- Kapstein, Ethan B. and Nathan Converse, 2008. Why Democracies Fail? *Journal of Democracy*, 19(4), pp 57-69
- Karns, Margaret P., Mingst, Karen A., 2004. *International Organizations: The Politics and Processes of Global Governance*. Boulder, CO: Lynne Rienner.
- Kashfir, Nelson, 2004. Domestic Anarchy, Security Dilemmas and Violent Predation. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. *When States Fail: Causes and Consequences*. Princeton: Princeton University Press, pp 53-76
- Kende, Péter, 2003. Politikai kultúra, civil társadalom, elit. In: Gyurgyák, János (ed.) *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*. Budapest: Osiris
- Kent, Randolph, 2005. Humanitarian Crises. *International Affairs*, 80(5), pp 851-69.
- Keohane, Robert E., 2003. Political Authority after Intervention. In: Holzgrefe, J. L., Keohane, Robert E., eds., *Humanitarian Intervention*. Cambridge: Cambridge University Press. pp 275-98.
- Keohane, Robert O., Nye, Joseph S., 2001. *Power and Interdependence*. London: Longman.
- Kiss J. László, 2003a. Nemzeti identitás és külpolitika Közép és Kelet Európában. In: Kiss J. László, (ed.), 2003. *Nemzeti identitás és külpolitika Közép és Kelet Európában*. Budapest: Teleki László Alapítvány, pp 13-29.
- Klare, Michael T., 2004. The Deadly Connection. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. *When States Fail: Causes and Consequences*. Princeton: Princeton University Press, pp 116-134
- Kornai, János, 1997. *Struggle and Hope. Essays on Stabilization and Reform in a Post-Socialist Economy*. Chaltenham, UK: Edward Elgar Publishing
- Krasner, Stephen D., 1999. *Sovereignty: Organized Hypocrisy*. Princeton, NJ: Princeton University Press
- Krasner, Stephen D., 2004. Sharing Sovereignty. *International Security*, 29(2), pp 85-120.

- Krasner, Stephen D., 2009. *Who Gets a State, and Why? The Relative Rules of Sovereignty*. URL: <http://www.foreignaffairs.com/articles/64872/stephen-d-krasner/who-gets-a-state-and-why> (Accessed: May 21, 2009)
- Kraxberger, M. Brennan, 2007. Failed States: Temporary Obstacles to Democratic Diffusion or Fundamental Holes in the World Political Map? *Third World Quarterly*, 28(6), pp 1055-1071
- Kupchan, Charles A., 1998. Illiberal Illusions. *Foreign Affairs*, 77(3), pp 122-125
- Lánczi, András, 2000. *A XX. század politikai filozófiája*. Budapest: Pallas Könyvkiadó
- Lauth, Dean, 2005. Building the Institutions of the Nation. *Georgia Journal of International and Comparative Law*, 33(17), pp 171-194.
- Le Billon, Phillippe, 2001. Fueling War or Buying Peace: the Role of Corruption in Conflicts. *UN WIDER Discussion Papers* 65. URL: <http://www.wider.unu.edu/stc/repec/pdfs/dp2001/dp2001-65.pdf> (Accessed: January 22, 2009)
- Leebaw, Bronwyn Anne, 2008. The Irreconcilable Goals of Transitional Justice. *Human Rights Quarterly*, 30, pp 95-118
- Lemay-Herbert, Nicholas, 2009. Statebuilding without Nationbuilding? *Journal of Intervention and Statebuilding*, 3(1), pp 21-45
- Levitsky, Steven and Lucan A. Way, 2004. International Linkage and Democratization. *Journal of Democracy*, 16(3), pp 20-34
- Levy, Jack S., 2005. Theories of Interstate and Intrastate War. In: Crocker, Chester A., Fen Osler Hampson and Pamela Aall, 2005. *Turbulent Peace, the Challenges of Managing International Conflict*. Washington, DC, USIP, pp 3-27
- Lewis, Peter, 2008. Growth without Prosperity in Africa. *Journal of Democracy*, 19(4) pp 95-109
- Liber, George O., 2003. *National Identity Formation, Nationalism and Nationalist Tides in the Soviet Union*. URL: <http://www.bu.edu/uni/iass/conf/George%20Liber.pdf> (Accessed: October 25, 2005)
- Lijphart, Arend, 1969. Consociational Democracy. *World Politics*, 21(2), pp 207-225.
- Lijphart, Arend, 2008a. Constitutional Choices for New Democracies. In: Lijphart, Arend, 2008. *Thinking About Democracy*. New York: Routledge, pp 161-172
- Lijphart, Arend, 2008b. Constitutional Design for Divided Societies. In: Lijphart, Arend, 2008. *Thinking About Democracy*. New York: Routledge, pp 75- 106
- Lijphart, Arend, 2008c. Presidentialism and Majoritarian Democracy. In: Lijphart, Arend, 2008. *Thinking About Democracy*. New York: Routledge, pp 142-155
- Linz, Juan J., 2004. Nemzetépítés és államépítés. In.: Kántor Zoltán, ed., 2004. *Nacionalizmuselméletek*. Budapest: Rejtjel Kiadó. pp 277-297.
- Lipset, Seymour Martin and Jason M. Lakin, 2004. *The Democratic Century*. Norman: University of Oklahoma Press
- Lipset, Seymour Martin, 1959. *Some social requisites of democracy:: Economic development and political legitimacy*. Indianapolis: Bobs-Merrill
- Locke, Mary and Jason Ladnier, 2001. *Criteria for Military Intervention in Internal Wars*. Washington, DC: Fund for Peace. URL: http://www.fundforpeace.org/publications/reports/ffpr-criteria_debate.pdf (Accessed: February 22, 2009)
- Lockhart, Claire and Michael Carnahan, 2008. Peacebuilding and Public Finance. In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. *Building States to Build Peace*. Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 73-102
- Lujala, Pajivi, 2009. Deadly Combat over Natural Resources. *Journal of Conflict Resolution*, 53(1), pp 50-71
- Lumsden, Eleanor, 2003. An Uneasy Peace. *N. Y. U. Journal of International Law and Politics*, 35(795), pp 795-838
- Lund, Michael, Sarah Cohen and Peter Ulvin, 2006. *Building Civil Society in Post-Conflict Environments: From the Micro to the Macro*. Occasional Paper Series Issue 1. Woodrow Wilson Center, Washington DC

- Lustick, Ian S., 1993. *Unsettled States Disputed Lands*. Cornell University Press.
- Mansfield, Edward D. and Jack Snyder, 2005a. Democratic Transitions and War. In: Crocker, Chester A., Fen Osler Hampson and Pamela Aall, 2005. *Turbulent Peace, the Challenges of Managing International Conflict*. Washington, DC, USIP, pp 113-126
- Mansfield, Edward D. and Jack Snyder, 2005b. *Electing to Fight. Why Emerging Democracies Go to War?* Cambridge: MIT Press
- Mansfield, Edward D., Snyder, Jack, 2007. The “Sequencing” Fallacy. *Journal of Democracy*, 18(3), pp 5-9
- Marinov, Nikolay, 2005. Do Economic Sanctions Destabilize Country Leaders? *American Journal of Political Science*, 49(3), pp 564-576
- Martin, Adrian, 2005. Environmental Conflict Between Refugee and Host Communities. *Journal of Peace Research*, 42(3), pp 329-346
- Maron, Péter, 2008. Global Governance vs. State Failure. *Perspectives*, 16(1), pp 85-108
- McCartney, Clem, Martina Fischer and Oliver Wils, 2004. Introduction. In: McCartney, Clem, Martina Fischer and Oliver Wils (eds.), 2004. Security Sector Reform. *Berghof Handbook Dialogue Series*, pp 5-9; URL: http://www.berghof-handbook.net/uploads/download/dialogue2_ssr_complete.pdf (Accessed: February 15, 2009)
- Meierhenrich, Jens, 2004. Forming States after Failure. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. *When States Fail: Causes and Consequences*. Princeton: Princeton University Press, pp 153-169
- Mendelson Forman, Johana, 2004. Restoring Hope. Enhancing Social and Economic Well-Being. In: Robert C. Orr (ed.), 2004. *Winning the Peace: An American Strategy for Post-conflict Reconstruction*, pp 72-88
- Mendelson Forman, Johanna and Merriam Mashatt, 2007. Employment Generation and Economic Development in Stabilization and Reconstruction Operations. *USID: Stabilization and Reconstruction Series*, No. 6.
- Mendelson Forman, Johanna Merriam Mashatt, 2007. Employment Generation and Economic Development in Stabilization and Reconstruction Operations. *Stabilization and Reconstruction Series*, No 6, Washington, DC: USIP
- Mendez, Jose Luiz, 2007. Toward more Balanced Approaches in the Reform of the State. In: Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones (eds.), 2007. *The Construction of Democracy: Lessons from Practice and Research*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 123-147
- Mill, John Stuart, 2004. *Considerations on Representative Government*, E-Book: The Project Gutenberg 2004 URL: <http://www.gutenberg.org/dirs/etext04/conrg10h.htm> (Accessed: December 12, 2008)
- Miller, David, 2000. *Citizenship and National Identity*. Cambridge: Polity Press
- Murshed, S. Mansoob, 2002. Conflict, Civil War and Underdevelopment. *Journal of Peace Research*, 39(4), pp 307-393
- Nakhjavani, Amir, 2004. To What Extent Does a Norm of Humanitarian Intervention Undermine the Theoretical Foundations upon which the International Legal Order Was Built? *Windsor Review of Legal and social Issues*, 17, pp 35-51
- Narten, Jens, 2009. *Dilemmas of Promoting Local Ownership*. In: Paris, Roland and Timothy D. Sisk (eds.), 2009. *The Dilemmas of Statebuilding Confronting the Contradictions of Postwar Peace Operations*. pp 252-283
- Neild, Rachel, 2001. Democratic Police Reforms in War-torn Societies. *Conflict, Security & Development*, 1(1), pp 21-43
- Nodia, Ghia, 2002. The Democratic Path. *Journal of Democracy*, 13(3), pp 13-19
- Norris, Pippa, 2002. Ballots no Bullets: Testing Consociational Theories of Ethnic Conflict, Electoral Systems, and Democratization. In: Reynolds, Andrew, ed., 2002. *The Architecture of Democracy*. New York: Oxford University Press.
- O’Donnell, Guillermo, 2002. In Partial Defense of an Evanescent “Paradigm”. *Journal of Democracy*, 13(3), pp 6-12

- O'Donnell, Guillermo, 2005. Why the Rule of Law Matter? *In: Diamond, Larry and Leonardo Morlino (eds.) 2005. Assessing the Quality of Democracy.* Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp 1-17
- O'Donnell, Guillermo, 2007. *Dissonances: Democratic Critiques of Democracy.* Notre Dame: University of Notre Dame Press
- O'Donnell, Guillermo, Schmitter, Phillip C., Whitehead, Laurence (eds.) 1986. *Transitions from Authoritarian Rule: Comparative Perspectives.* Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press
- Orr, Robert C., 2004. The United States as Nation-BUILDER. *In: Robert C. Orr (ed.), 2004. Winning the Peace: An American Strategy for Post-conflict Reconstruction,* pp 3-18
- Ottaway, Marina, 1999a. Africa, *Foreign Policy*, 114, pp 13-25
- Ottaway, Marina, 1999b. *Africa's New Leaders. Democracy or State Reconstruction.* Washington, DC: Carnegie Endowment
- Ottaway, Marina, 2002. Nation-Building. *Foreign Policy*, 4, pp 16-24.
- Papagianni, Katia, 2008. Participation and State Legitimation. *In: Call, Charles T. and Vanessa Wyeth (eds.), 2008. Building States to Build Peace.* Boulder, CO: Lynne Rienner, pp 49-71
- Paris, Roland and Timothy D. Sisk, 2009a. *Confronting the Contradictions.* *In: Paris, Roland and Timothy D. Sisk (eds.), 2009. The Dilemmas of Statebuilding Confronting the Contradictions of Postwar Peace Operations.* pp 304-315
- Paris, Roland and Timothy D. Sisk, 2009b. *Understanding the Contradictions of Postwar Peacebuilding.* *In: Paris, Roland and Timothy D. Sisk (eds.), 2009. The Dilemmas of Statebuilding Confronting the Contradictions of Postwar Peace Operations.* pp 1-20
- Paris, Roland, 2001. Human Security: Paradigm Shift or Hot Air? *International Security*, 26(2), pp 86-102
- Paris, Roland, 2004. *At War's End.* Cambridge: Cambridge University Press
- Patrick, Stewart, 2006. Weak States and Global Threats: Fact or Fiction? *The Washington Quarterly*, 29(2), pp 27-53
- Pei, Minxin, Samia Amin and Seth Garz, 2006. Building Nations. *In: Fukuyama, Francis (ed.), 2006. Nation-Building: Beyond Afghanistan and Iraq.* Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 64-85
- Plunkett, Mark, 2005. Reestablishing the Rule of Law. *In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. Post-conflict Development. Meeting New Challenges.* London: Lynne Rienner, pp 73-98
- Porter, Michael E., 1998. *Competitive Advantage of Nations.* New York: Free Press
- Posner, Daniel N., 2004. Civil Society and the Reconstruction of Failed States. *In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. When States Fail: Causes and Consequences.* Princeton: Princeton University Press, pp 237-255
- Powell, G. Bingham, Jr., 2005. The Chain of Responsiveness. *In: Diamond, Larry and Leonardo Morlino (eds.) 2005. Assessing the Quality of Democracy.* Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp 62-75
- Prempeh, H. Kwashi, 2008. Presidents Untamed. *Journal of Democracy*, 19(2), pp 109-123
- Przeworski, Adam and a Working Group, 1995. *Sustainable Democracy.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Przeworski, Adam, 2004. Institutions Matter? *Government and Opposition*, pp 527-540
- Rabasa, Nagel, 2008. *Ungoverned Territories.* Testimony before the Committee on Oversight and Government Reform Subcommittee on the National Security and Foreign Affairs. US House of the Representatives, February 14. Washington, DC URL: http://www.rand.org/pubs/testimonies/2008/RAND_CT299.pdf (Accessed: December 12, 2008)
- Rawls, John, 2005. *A Theory of Justice: Original Edition.* Boston: Belknap Press of Harvard University Press
- Richards, Andrew, 2007. Economic Challenges for the New Democracies. *In: Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones (eds.), 2007. The Construction of Democracy: Lessons from Practice and Research.* Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 45-75

- Rogers, A. P. J., 2004. Humanitarian Interventions and International Law. *Harvard Journal of Law and Public Policy*, 27, pp 725-736.
- Rotberg, Robert I., 2003. Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2003. *State Failure and State Weakness in a Time of Terror*. Washington, DC: Brookings Institution Press, pp 1-28
- Rotberg, Robert I., 2004. The Failure and Collapse of Nation-States. In: Rotberg, Robert I. (ed.), 2004. *When States Fail: Causes and Consequences*. Princeton: Princeton University Press, pp 1-49
- Rueschemeyer, Dietrich, 2005. Addressing Inequality. In: Diamond, Larry and Leonardo Morlino (eds.) 2005. *Assessing the Quality of Democracy*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp 47-61
- Rustow, Dankwart, 1970. Transitions to democracy: Toward a dynamic model. *Comparative Politics*, 2(3), p 337-363
- Sachs, Jeffrey, 2005. *The End of Poverty. Economic Possibilities for Our Time*. New York, NY: The Penguin Press
- Salomons, Dirk, 2005. Security: an Absolute Prerequisite. In: Junne, Gerd and Willemijn Verkoren (eds.), 2005. *Post-conflict Development. Meeting New Challenges*. London: Lynne Rienner, pp 19-36
- Schnabel, Albrecht and Hans Georg Erhart, 2005a. Post-Conflict Societies and the Military: Challenges and Problems of Security Sector Reform. In: Schnabel, Albrecht and Hans Georg Erhart (eds.), 2005. *Security Sector Reform and Post-Conflict Peacebuilding*. New York: United Nations University
- Schnabel, Albrecht and Hans Georg Erhart, 2005b. Post-conflict Societies and the Military: Recommendations for Security Sector Reform. In: Schnabel, Albrecht and Hans Georg Erhart (eds.), 2005. *Security Sector Reform and Post-Conflict Peacebuilding*. New York: United Nations University, pp 315-321
- Schumpeter, Joseph A., 1962. *Capitalism, Socialism and Democracy*. London: Harper Perennial
- Schurman, Frans J., 2000. Paradigms Lost, Paradigms Regained? *Third World Quarterly*, 21(1), pp 7-20
- Sen, Amartya, 2008. Violence, Identity and Poverty. *Journal of Peace Research*, 45(5), pp 5-15
- Shah, Hemant, 2003. Communication and Nation-Building. *The International Journal for Communication Studies*, 65(2), pp 165-181.
- Simeon, Richard and Luc Turgeon, 2007. Constitutional Design and the Construction of Democracy. In: Dominguez, Jorge I. and Anthony Jones (eds.), 2007. *The Construction of Democracy: Lessons from Practice and Research*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp 79-102
- Simonsen, Sven Gunnar, 2007. Building “National” Armies – Building Nations? *Armed Forces and Society*, 33(4), pp 571-590
- Simpson, Mark, 1994. The Experience of Nation-Building. *Journal of Southern African Studies*, 20(3), pp 463-474.
- Sisk, Timothy D., 1996. *Power Sharing and International Mediation in Ethnic Conflicts*. Washington, DC: USIP
- Smith, Anthony D., 1996. Culture, Community and Territory: The Politics of Ethnicity and Nationalism. *International Affairs*, 72(3), pp 445-458.
- Smith, Anthony D., 2004. A nemzetek eredete. In: Kántor Zoltán, (ed.), 2004. *Nacionalizmuselméletek*. Budapest: Rejtjel Kiadó. pp 204-229.
- Solnick, Steven L., 2002. Federalism and State-Building: Post-Communist and Post-Colonial Perspectives. In: Reynolds, Andrew, ed., 2002. *The Architecture of Democracy*. New York: Oxford University Press. pp 171-205.
- Sorensen, Georg, 2001. *Changes in Statehood*. New York: Palgrave.
- Sorensen, Georg, 2008. *Democracy and Democratization*. Aarhus: Westview Press
- Spear, Joanna, 2002. Disarmament and Demobilization. In: Stedman, Stephen John, Donald Rotschild and Elizabeth M. Cousens, (eds.), 2002. *Ending Civil Wars. Implementation of Peace Agreements*. London: Lynne Rienner, pp 141-159

- Spears, Ian, 1999. Understanding Inclusive Peace Agreements in Africa. *Third World Quarterly*, 21(1), pp 105-118.
- Starr, Harvey, 2008. Introduction. *Conflict Management and Peace Science*, 25, pp 281-284
- State Failure Task Force, 2000. *Findings III*. URL: http://www.irisprojects.umd.edu/anticorruption/Files/State_Capacity_Project.pdf (Accessed: November 8, 2005)
- Stephan, Alfred, 1986. Paths toward Redemocratization. In: O'Donnell, Guillermo, Philippe C. Schmitter and Laurence Whitehead (eds.), 1986. *Transitions from Authoritarian Rule: Comparative Perspectives*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp 64-84
- Stiglitz, Joseph E. and Karla Hoff, 2001. *Modern Economic Theory*. In: Meier, Gerald M and Joseph E. Stiglitz (eds.) *Frontiers of Development Economics*. New York, NY: New York University Press
- Suhrke, Astri, 2009. *The Dangers of Tight Embrace*. In: Paris, Roland and Timothy D. Sisk (eds.), 2009. *The Dilemmas of Statebuilding Confronting the Contradictions of Postwar Peace Operations*. pp 227-251
- Svensson, Isak, 2007. Fighting with Faith: Religion and Conflict Resolution in Civil Wars. *Journal of Conflict Resolution*, 51(6), pp 930-949
- Szentes Tamás, 2003. [World Economics II. The Political Economy of Development, Globalisation and System Transformation](#). Budapest: Akadémia Kiadó
- Szentes Tamás, 2005. [A nemzeti fejlődés értelmezése, meghatározó tényezői és feltételei, valamint elért szintjének összehasonlításra alkalmas mérési módszerei](#). In: Fejlődés, Versenyképesség, Globalizáció I. Budapest: Akadémia Kiadó, Budapest
- Talentino, Andrea Kathryn, 2002. Intervention as Nation-Building. *Security Dialogue*, 33(1), pp 27-43.
- Tarzi, Shah M., 2005. Coercive Diplomacy and an Irrational Regime: Understanding the American Confrontation with the Taliban. *International Studies*, 42(1), pp 21-41.
- Thayer, Carlyle A., 1998. The UN Transitional Authority in Cambodia. In: Bruce, Robert, Dando, Malcolm, Woodhouse, Tom, (eds.), 1998. *Peacekeeping and Peacemaking*. London: MacMillan Press.
- The African Studies Center, 2003. *Failed and Collapsed States in the International System*. Report, Leiden. URL: <http://www.tni.org/reports/failedstates.pdf> (Accessed: October 5, 2005)
- The Fund for Peace, 2005. The Failed States Index. *Foreign Policy*, 42, April
- The Fund for Peace, 2006. The Failed States Index. *Foreign Policy*, 43, April
- The Fund for Peace, 2007. The Failed States Index. *Foreign Policy*, 44, April
- The Fund for Peace, 2008. The Failed States Index. *Foreign Policy*, 45, April
- The Fund for Peace, 2009. The Failed States Index. *Foreign Policy*, 46, April
- Thoms, Oskar N. T. and James Ron, 2007. Do Human Rights Violations Cause Internal Conflict? *Human Rights Quarterly*, 29, pp 674-705
- Tilly, Charles, 1975a. Reflections on the History of European State-Making. In: Tilly, Charles (ed.), 1975. *The Formation of National States in Western Europe*. Princeton: Princeton University Press, pp 3-83
- Tilly, Charles, 1975b. Food Supply and Public Order in Modern Europe. In: Tilly, Charles (ed.), 1975. *The Formation of National States in Western Europe*. Princeton: Princeton University Press, pp 380-455
- Tilly, Charles, 1975c. Western State-Making and Theories of Political Transformation. In: Tilly, Charles (ed.), 1975. *The Formation of National States in Western Europe*. Princeton: Princeton University Press, pp 601-638
- Todaro, Michael P. and Stephen C. Smith, 2006. *Economic Development*. New York, NY: Addison Wesley
- Törő, Csaba, 2004. Nemzetközi konfliktuskezelési elsősegély. *Külügyi Szemle*, 3(3-4), pp 158-85
- Townley, Stephen, 2005. Perspectives on Nation-Building. *The Yale Journal of International Law*, 30(347), pp 357-365.
- US Department of State, 2005. *Post-Conflict Reconstruction: Essential Tasks*. Washington DC: Office of the Coordinator for Reconstruction and Development. URL: http://www.js.pentagon.mil/doctrine/training/post_recon.pdf (Accessed: April 12, 2008)

- USAID *Strategy 2004-2009*, Washington DC URL: http://www.usaid.gov/policy/budget/state_usaid_strat_plan.pdf (Accessed: April 11, 2008)
- Wallenstein, Peter, 2004. *Understanding Conflict Resolution*. London: Sage Publications.
- Watson, Cynthia, 2008. *Nation-Building and Stability Operations. A Reference Handbook*. Westport: Praeger Security International
- Weiner, Eric, 2008. Will Democracy Make You Happy? *Foreign Policy*, March/April
- Weinstein, Elon and Keith G. Tidball, 2007. Environment-shaping: An Alternative Approach to Applying Foreign Development Assistance, *Journal of Intervention and Statebuilding*, 1(1), pp 67 - 85
- Welzel, Christian and Renald Inglehart, 2008. The Role of Ordinary People in Democratization. *Journal of Democracy*, 19(1), pp 126-140
- Whitehead, Laurence, 1986. International Perspectives of Democratization. In: O'Donnell, Guillermo, Philippe C. Schmitter and Laurence Whitehead (eds.), 1986. *Transitions from Authoritarian Rule: Comparative Perspectives*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, pp 3-46
- Whitehead, Laurence, 2002. *Democratization: Theory and Experience*. Oxford: Oxford University Press
- Wollack, Kenneth, 2002. Retaining the Human Dimension. *Journal of Democracy*, 13(3), pp 20-26
- Woodward, Susan L, 2002. *Economic Priorities for Peace Implementation*. IPA, URL: http://www.ipacademy.org/media/pdf/publications/economic_priorities.pdf (Accessed: October 22, 2008)
- Xing, Li, 2001. The Market-Democracy Conundrum. *Journal of Political Ideologies*, 6 (1), pp 75-94
- Yusuf, Shahid, Angus Deaton, Kemal Dervis, William Easterly, Takatoshi Ito, Joseph L. Stiglitz, 2009. *Development Economics Through the Decades*. Washington, DC: The World Bank
- Zaborowski, Marcin, 2003. External Influences in the Transition Politics of Central and Eastern Europe. *Perspectives*, No. 19, pp 5-21
- Zakaria, Fareed, 2003. *The Future of Freedom: Illiberal Democracy at Home and Abroad*. New York: W.W. Norton & Company
- Zartman, I. William, 1995a. Posing the Problem of the Failed States. In: Zartman, I. William, ed., *Collapsed State*. London: Lynne Rienner. pp 1-14
- Zartman, I. William, 1995b. Putting Things Back Together. In: Zartman, I. William, ed., *Collapsed State*. London: Lynne Rienner. pp 267-73
- Zartman, William I., 2005. *Cowardly Lions. Missed Opportunities to Prevent Deadly Conflict and State Collapse*. London: Boulder

Vonatkozó publikációk

The Rubik's Cube of Democratic Development: Lessons from Democratization and Statebuilding Experiences. *In: Panorama 2010*. (expected date of publication October 2010)

The Rubik's Cube of Democracy. *Pakistani Journal of International Relations*, June 2010

Az Államépítés folyamatának modellezése. *Külügyi Szemle*, 2009/1

Államépítés. *In: Friedmann Viktor ed., Globális felelősség, globális kormányzás*, Bp.: CKKE, 2008

Új típusú biztonsági kihívások. *In: Rada Csaba ed., Biztonságpolitikai Corvinák*, Bp.: CKKE, 2008

Rebuilding of Failed States and V4 Cooperation. *In: Csaba Rada ed., Sharing the Visegrad Experience*. Prague: University of Economics, 2007

What Does Democracy Promotion Mean from a Subjective Hungarian Point of View. *In: Supporting Change*. Prague: Centre for Strategic Studies, 2007

Átalakuló biztonsági kihívások. *In: Rada Péter ed. Új világrend?* Bp.: CKKE, 2007

A biztonságpolitika elmélete. *In: Deák Péter ed., Biztonságpolitikai kézikönyv*, Bp.: Osiris, 2007

Egyéb publikációk

Cameron Cameronról. (Interjúgyűjtemény David Cameronnal). Magyarázó jegyzetek. Megjelenés alatt

The Security Aspects of Turkey's European Integration. *Foreign Policy Review*, No. 2 2008

Új világrend? (szerkesztő) Bp.: CKKE, 2007

Törökország európai uniós csatlakozásának biztonságpolitikai aspektusai, *Külügyi Szemle*, No 4. 2007